

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVĪZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 31. marts – 6. aprīlis

Nr. 13 (1671)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Mierpilnas Lieldienas!

// Foto: Olia Danilevich no Pexels

Marta Nereta Ceļā uz pavasari

Šalc bērze pavasaŗa vējos
un pumpuri un sulas briest.
Sirds kā trauks ar gaismu pieliet,
līdz ar bērziem šalc un riest.
Kāda spēka pilna,
salda plūsma
atkal valgā zemē līst,
mazi asni paveŗ acis –
pēc saules un pēc gaismas tvīkst.
Saule steidz ar siltu staru
mīlā sevi izdāvēt
lieliem, maziem, sīkiem stādiem,
Lai tie mācās spēku krāt.

Drīz dārzos ziedu elpa plīvos
būs atkal jasmīns balts kā sniegs,
un ikkatrā šūnā dzīvos
kvēlais ziedēšanas prieks.

Iepazīsimies –
jelgavniece
Sandija Bajo no
Hjūstonas

2. un 11. lpp.

Ārzemju
latviešu
piedalīšanās
pašvaldību
vēlēšanās

3. lpp.

Par kļūdām
valsts darbā
un sodu

5. lpp.

Svētlaimes
chronika.
Rīga, 1939

6. lpp.

Cēsis – Eiropas
kultūras
galvaspilsēta
2027?

8. lpp.

Latvijas pilis un
muižas vēstures
krustcelēs

10. lpp.

VĀCIJAS RADOŠO BĒRNU UN JAUNIEŠU TALANTU
5 gadu
JUBILEJAS KONKURSS
9 / 05 / 2021
PLKST. 15.00
zoom platformā
KONKURSA ĪPAŠAIS VIESIS
TUTAS LIETAS
Rādi ko Māki

AIČINĀM PIETIEKT DALĪBNIEKUS, AIZPILDOT PIETIEKUMA ANKETU: <https://ej.uz/radikomaki2021>
DALĪBAS NOSACĪJUMI ATRODĀMI NOLIKUMĀ.

PIETIEKŠANĀS LĪDZ
2021. GADA 1. APRĪLIM

DALĪBAS MAKSA:
5 EUR PAR BĒRNU

ORGANIZĒ:

ATBALSTA:

Niagāras ūdenskritums Latvijas krāsās un latviešu mūzika Rotko kapelā Teksasā

Hjūstonas Ārlietu padomes izpilddirektore attīstības jautājumos, latviešu sabiedriskā darbiniece ASV Sandija Bajo intervijā Tairai Zoldnerei

Vispirms gribu tevi apsveikt ar kārtējo lielisko projektu – koncertu “*Rothko in Jazz*”, kas notika par godu gleznotāja Marka Rotko veidotās kapelas Hjūstonā 50 gadu jubilejai un reprezentēja izcilā mākslinieka darbus, kā arī desmit latviešu komponistu skaņdarbus Māra Briēžkalna kvinteta izpildījumā. Jāsaka, ka tik dzīvespriecīgus, enerģiskus piesātinātus M. Rotko darbus vēl nebiju redzējusi, un šis koncerts man lika ieraudzīt Rotko mākslu pavisam citā gaismā.

Iedvesmojošs, ļoti pozitīvs iespaids bija arī man, kad redzēju šo koncertu pirmo reizi Michaīla Barišņikova Mākslas centrā Ņujorkā. Mūsu virtuālajā koncertā par godu Rotko kapelas jubilejai piedalījās skatītāji gan no ASV un Latvijas, gan ārvalstīm! Atsauksmes bija fantastiskas gan no latviešiem, gan amerikāņiem. Mūsu nodoms bija atgādināt Amerikas skatītājiem, ka Rotko ir nācis no Latvijas, un tas izdevās ļoti labi.

Es gribētu pateikt arī lielu paldies Marka Rotko dēlam Kristoferam Rotko par sirsniģo uzrunu pirms koncerta, kurā viņš uzsvēra, ka mākslinieks dzimis Latvijā.

Vai tas nebija fantastiski? Paldies Kristoferam, jo mūsu kopīgais mērķis bija parādīt, kāda ir Rotko ģimenes saistība ar Latviju, Daugavpili, kā tas viss vēsturiski savijies kopā, kā tas atsauca Amerikas sabiedrībā. Tieši koncerta nedēļā arī tika paziņots, ka taps filma par Marku Rotko, un viņu spēlēs Rasels Krovss (*Russel Crowe*).

Liels paldies visiem, kas palīdzēja koncerta tapšanā – Latvijas vēstniekam ASV Mārim Selgam, Teksasas pavalsts Goda konsulam Pēterim Ragašam, Rotko kapelas vadībai, Hjūstonas Ārlietu padomei, un, protams, izcilajam Māra Briēžkalna kvintetam! Paldies visiem Latvijā, kas palīdzēja popularizēt šo koncertu!

Es gribētu vēl piebilst, ka koncertu joprojām iespējams noklausīties, un to var atrast Rotko kapelas (*Rothko Chapel*) mājas lapas arhīvā.

Kāds dzēnis tev liek nodarboties ar šādiem lieliem, sarežģītiem projektiem?

Visus savus projektus es rīkoju Latvijas labā. Varbūt tas skan pārāk patriotiski, bet tas tā tiešām ir. Vēl joprojām esmu pacilāta, dzīvojot koncerta atskāņās.

Tu esi dzimusi Latvijā. Kā izveidojās tavs dzīves ceļš, kā tu nonāci ASV?

Esmu dzimusi un augusi Jelgavā, kur arī pabeidzu vidusskolu. Gribu pateikt īpašu paldies savai angļu valodas skolotājai Veltai Kreičbergai, kuŗa padomju laikos pirmā Jelgavā noorganizēja specializētu angļu

valodas klasi. Vidusskolas pēdējā klasē piedalījās Latvijas Angļu valodas olimpiādē, kur ieguvo otro vietu. Bija lepnums parādīt rīdziniekiem, ka jelgavnieki arī var kaut ko! Tas notika, tikai pateicoties V. Kreičbergas redzējumam, ka nākotnē angļu valoda varētu noderēt.

Pēc skolas iestājos Latvijas Universitātes Svešvalodu fakultātes Angļu valodas vakara nodaļā, bet pa dienu mācīju angļu valodu skolēniem savā bijušā skolā. Man bija 18 gadu, nebija nekādas skolotājas izglītības, bet nekas – mācīju angļu valodu trīs klasēs, un visi bija priecīgi, ka bērniem ir valodas skolotāja.

Reiz universitātē pie ziņojuma dēļa pamanīju mazu, no avīzes izgrieztu paziņojumu par vasaras darba iespējām amerikāņu bērnu vasaras nometnē ASV. Es gandrīz negribēju ticēt, jo tas bija vēl padomju laikā. Pēc vairākām intervijām, 1991. gada maijā saņēmu uzaicinājumu, ka jau pēc divām nedēļām tieku gaidīta ASV! No sākuma bija pat grūti aptvert, ka tiešām braukšu uz Ameriku!

Jā, 1991. gads bija lielo pārmaiņu laiks!

Saņēmu Padomju Savienības Ārvalstu pasi no konsulāta Ļeņingradā, sapakoju savu koferīti, no tēta dabīju trīs dolarus, jo tajā laikā dolari gandrīz nebija pieejami. Tā 19 gadu vecumā ar saviem trīs dolariem, rupjmaizi un žāvētu desu kāpu vilcienā, braucu uz Ļeņingradu, pēc tam uz lidostu, un nakts vidū kāpu *Aeroflotes* lidmašīnā, lai lidotu uz Ņujorku. Lidojums bija vesels piedzīvojums, jo lidmašīnā visi cilvēki bija tik priecīgi un pacilāti, ka brauc uz Ameriku! Visi draudzējās, dalījās ar dažādiem labumiem, kas nu kuŗam bija somā – kā ēdamiem, tā dzēriem, un sajūta bija gandrīz kā kāzās! Ņujorkas lidostā mani jau gaidīja aģentūras darbinieki, un mēs, ārvalstu studenti, nonācām studentu hostelī, kur pavadījām dažas dienas. Interesanti, ka tur strādāja Amerikas latviešu leva Bērziņa, kuŗa arī ir dzimusi Jelgavā. Ievai toreiz bija tāds prieks satikt kādu no Latvijas un vēl no dzimtās Jelgavas! Ar levu iedraudzējāties uzreiz, un turpinām draudzību vēl tagad.

Vai sastāpi vēl citus studentus no Latvijas?

Lidoju viena pati, un arī vēlāk nevienu no Latvijas nesatiku. Pēc pāris dienām Ņujorkā mēs tikām sadalīti pa bērnu nometnēm visā ASV teritorijā, un es nonācu meiteņu skautu nometnē Dienvidkalifornijā, kalnos pie Losandželosas, kur arī pavadīju divas vasaras mēnešus. Nometnei beidzoties, kāda ģimene no Hjūstonas mani uzaicināja atlikušo laiku līdz vīzas termiņa beigām pavadīt pie viņiem Hjūstonā. Tajā vasarā Latvijā sākās lielais pārmaiņu laiks, kas bija

ļoti kritisks Latvijas nākotnei, un tolaik nezināju, vai man dzīvē vēl būs iespēja atgriezties Amerikā. Man arī gribējās vairāk redzēt šo zemi, jo visu vasaru biju pavadījusi nometnē kalnos. Skautu nometnes vadība arī gribēja mani redzēt vēl nākamajā vasarā, un palīdzēja nokārtot dokumentus, lai varu palikt ASV vēl vienu gadu.

Kad otrās nometnes termiņš gāja uz beigām, latviešu laikrakstā *Laiks* pamanīju ziņojumu, ka ģimene no Konektikutas meklē auklīti no Latvijas. Sazinājāties, viņi bija ļoti priecīgi, un es nometnes beigās aizlidoju uz Konektikutu, kur pavadīju piecus sešus gadus. Konektikutā pieteicos mācībām vietējā paš-

šingtonā, uzzināju, ka vēstniecībā ir atbrīvojušies darba vieta latvietim, kas jau dzīvo ASV. Pieteicos, satiku vēstnieku Ojāru Kalniņu, un tiku uzņemta vēstniecības darbinieku pulkā.

Vai nebija žēl atstāt studijas?

Bija gan, bet, studējot Starptautiskās attiecības, gandrīz katrs students cer, ka kādreiz būs iespēja strādāt Vašingtonā, kas ir starptautisko attiecību galvaspilsēta. Zināju, ka piedāvājums strādāt vēstniecībā ir izdevība, kas bieži negadās.

Tolaik, pēc trīs vēstniecībā nostrādātiem gadiem, radās iespēja darbam Hjūstonā. Teksasā tika atvērta Latvijas Goda konsulāts, un konsuls Stīvs Peins (*Stephen Payne*), kuŗš latviski nerunāja,

Hjūstonas latviešiem, tomēr latviešu šeit salīdzinoši maz, un nav arī latviešu baznīcas vai biedrības. Sanākam kopā latviešu draugu pulkā, un, kad Hjūstonā viesojās Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga, uz tikšanās atnāca pāri par 80 cilvēku. Pie mums ir bijušas vairākas Latvijas valsts prezidentu vizītes, viesojies Ministru prezidents, vairāki ministri. Šobrīd Goda konsuls ir Pēteris Ragašs, un es turpinu darīt lietas, kas saistītas ar latviešu sabiedrību Hjūstonā un sadarbojos arī ar Ņujorkas štata Goda konsulu Ahmetu Orenu (*Ahmet Oren*).

Šajos gados paralēli darbam latviešu Goda konsulātos, tu esi attīstījusi arī citu darba karjeru.

2000.gadā, pārceļoties uz Hjūstonu, es uzreiz meklēju iespēju darboties starptautisko attiecību laukā – vai tā būtu kāda sabiedriskā grupa vai asociācija, kur es varētu piedalīties un apmierināt savu *starptautisko apetīti*. Biju patīkami pārsteigta par to, ka Hjūstonā ir ap deviņdesmit valstu konsulāti – gan oficiāli konsulāti, gan Goda konsulāti, kā Latvijai. Tie apvienoti Hjūstonas Ārvalstu konsulātu asociācijā, un es bieži vien pārstāvēju Latvijas Goda konsulātu gan dažādās sanāksmēs, gan neoficiālos pasākumos. Ar laiku kļuva par šīs asociācijas komunikāciju direktori un sāku organizēt pasākumus konsulātiem. Strādājot asociācijā, satiku domu biedri no manas pašreizējās darba vietas Hjūstonas Ārlietu padomē (*World Affairs Council of Greater Houston*), kas ir nevalstiska izglītojoša organizācija. Padome tajā laikā meklēja cilvēku, kas labi pārzinātu ārvalstu konsulātus Hjūstonā un varētu veicināt šo divu organizāciju sadarbību, un tā es sāku strādāt Hjūstonas Ārlietu padomē. Mans darbs ir saistīts ar starptautiskajām attiecībām, piesaistu pasākumiem cilvēkus no starptautiskās sabiedrības, rīkojam izglītojošus ceļojumus uz dažādām pasaules valstīm. Kas notiek pasaulē pašreiz, kā tas mūs ietekmē, kādi ir mūsu nākotnes mērķi, idejas, kuŗp mēs ejam – tie ir jautājumi, ar ko nodarbojas mana pašreizējā darba vieta. Piemēram, pagājušā nedēļā pie mums uz sarunu viesojās Bils Geits, kam nupat iznākusi grāmata, bet pēc pāris dienām es vadišu sarunu ar Portugāles vēstnieku, jo Portugāle pašreiz ir Eiropas Savienības prezidējošā valsts.

Turpināju mācīties un pabeidzu arī Narkotiku apkarošanas aģentūras (*Drug Enforcement Agency*) kursu un Federālā Izmeklēšanas biroja Pilsoņu akadēmiju (*Federal Bureau of Investigation Citizens Academy*).

Sandija Bajo pie Niagāras ūdenskrituma 2018. gadā

“Domāju, ka varbūt būšu viena pati pie ūdenskrituma tumšā novembra vakarā!”

valdības kolledžā (*Community college*), jo Universitāti nevarēju atļauties. Jāpiebilst, ka arī pašvaldību kolledžās ir jāmaksā, un ārvalstu studentiem vairāk nekā vietējiem. Vēl interesanti, ka, pateicoties labām atzīmēm, mani uzņēma studentu korporācijā, un tiku pat aizsūtīta uz studentu korporāciju konferenci Vašingtonā kā mūsu kolledžas un Konektikutas štata pārstāve. Atklāšanas ceremonijā man tika uzticēts nest štata karogu un pastāstīt visai 2000 cilvēku lielajai auditorijai savu stāstu par nokļūšanu Amerikā. Tolaik pat nesapratu, kas tas bija par godu!

Vēlāk, sekojot mana kolledžas profesora padomam, pieteicos vairākās privātās Universitātēs, un dabūju stipendiju mācībām Trinitī kolledžā Hartfordā, kur mācījos Starptautisko attiecību nodaļā.

Tomēr pavisam negaidīti tava dzīve atkal mainījās?

Viesojoties pie draudzenes Va-

meklējot palīgu savam darbam, jautāja arī man, vai nepazīstu kādu vietējo latvieti, kas to varētu uzņemt. Es apsvēru šo domu, sapratu, ka darbs Goda konsulātā arī man dotu iespēju izpausties, darīt kaut ko citu, varbūt pat vairāk nekā darbs vēstniecībā, bet joprojām Latvijas labā. Piedāvāju, ka es pati varētu braukt uz Hjūstonu. Sapakoju visas mantas smagajā mašīnā, savu mašīnu pieāķēju galā, un divās dienās pārbraucu no Vašingtonas uz Teksasu.

Redz, mantas nākušas klāt! Tu iesāki ar vienu koferīti un trīs dolariem, bet no Vašingtonas uz Hjūstonu pārcēlies jau ar divām mašīnām!

Tā ir! Sāku palīdzēt Goda konsulam Stīvam Peinam, kuŗam pamata darbs bija lobēšana. Es arī pamazām apguvu, kā notiek lobēšana, un tas man bija kaut kas pavisam jauns. Tas viss kopā deva ļoti interesantu pieredzi. Pamazām sāku sadarboties ar

(Turpinājums 11. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Pieteikšanās balsošanai pa pastu

No 27. marta vēlētajiem ārvalstīs varēs pieteikties balsošanai pa pastu 5. jūnija pašvaldību vēlēšanās. **No 27. marta līdz 24. aprīlim** vēlētajiem, kuriem ir balsstiesības pašvaldības vēlēšanās, bet kuri vēlēšanu laikā uzturas ārvalstīs, varēs pieteikties balsošanai pa pastu no ārvalstīm.

Pieteikties var e-pakalpojumā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes mājaslapā, Centrālajā vēlēšanu komisijā, sūtot pieteikumu pa pastu, uz e-pastu pasts@cvk.lv, iesniedzot iesniegumu iestādei valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.lv vai izmantojot oficiālo elektronisko adresi, kā arī jebkurā no 36 Latvijas Republikas vēstniecībām, ierodoties personiski vai nosūtot pieteikumu pa pastu.

Sūtot iesniegumu pa pastu vai iesniedzot personiski, uz iesnieguma jābūt vēlētajā parakstam. Sūtot iesniegumu pa e-pastu, tam jābūt parakstītam ar drošu elektronisko parakstu. Ne vēlāk kā līdz 16. maijam Centrālā vēlēšanu komisija vēlētajam uz pieteikumā norādīto e-pasta adresi vai oficiālo elektronisko adresi nosūtīs informāciju ar timekļvietnes adresi, kurā būs pieejami balsošanas materiāli.

Savu vēlēšanu apgabalu vēlētajiem var noskaidrot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes e-pakalpojumā internetā vai pa Centrālās vēlēšanu komisijas uzzīņu tālruni 67049999.

5. jūnija pašvaldības domes vēlēšanas norisināsies sešās valstspilsētās un 35 novados. Savukārt Rīgas pašvaldībā vēlēšanas šogad nenotiks, jo dome tika ievēlēta ārkārtas vēlēšanās pērn, un tā turpinās strādāt līdz 2025. gada vēlēšanām.

Latvijā atzīmē Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienu

Pirms 72 gadiem 25. martā padomju varas iestādes uzsāka masveida deportācijas no okupētajām Baltijas valstīm. Dažu dienu laikā no Latvijas uz Krievijas vidieni un tālajiem austrumiem izsūtīja vairāk nekā 40 tūkstošus iedzīvotāju. Deportēto vidū bija gandrīz 11 tūkstoši bērni.

Padomju karavīri mantu savākšanai dod labi ja stundu. Ar visu ģimeni jāsēžas automašīnā, kas brauc līdz dzelzceļam. Pēc tam tālais ceļš uz Sibīriju, no kuras atgriezies izsūtītajiem pakāpeniski būs ļauts tikai pēc diktatora Staļina nāves. Šāds liktenis piemeklēja vairāk nekā 40 tūkstošus Latvijas iedzīvotāju. Viņu piemiņai ziedus pie Brīvības pieminekļa 25. martā lika Valsts prezidents Egils Levits. Blakus viņam bija Latvijas Politiski represēto apvienības vadītājs Ivars Kaļķis, kuru 1949. gadā uz Sibīriju izsūtīja septiņu gadu vecumā.

“Mans ģimenes sastāvs bija māte, mēs bijām trīs nepilngadīgi bērni, un vecmāte, kurai tuvojās 80 gadi. [...] Dzīvojām ļoti pieticīgi. Jāsaka godīgi, ja nebūtu palīdzības no dzimtenes, no radiem, kas sūtīja paciņas, acīmredzot, mēs, ģimene, neizvilktu savu dzīvību. Esmu pateicīgs arī šodien tiem piederīgajiem, kas palika dzimtenē un domāja par saviem piederīgajiem svešumā,” stāstīja Kaļķis.

1949. gada izsūtīšanas Levits sauc par vienu no lielākajiem Padomju Savienības noziegumiem pret Latviju. Viņš uzsvera, ka šodien grūti atrast kādu ģimeni, kas nebūtu cietusi no deportācijām.

“Šoreiz šīs deportācijas nebija tik daudz vērstas pret mūsu nacionālo eliti kā 1941. gada deportācijas, bet gan pret mūsu tautas vēsturisko, tradicionālo kodolu – pret zemniekiem. [...] Tas ir viens no traģiskākajiem, bet arī svarīgākajiem datumiem latviešu nācijas vēsturē. Tas ir neaizmirstams, un to mēs vienmēr atcerēsimies, lai šie upuri nebūtu bijuši velti. Tas ir mūsu šodienas brīvās Latvijas uzdevums šo piemiņu turēt cieņā un godā,” sacīja Levits.

Savukārt Represēto apvienības vadītājs Kaļķis uzsvera, ka deportācijas nedrīkst aizmirst, lai nepieļautu šāda varmācīga murgā atkārtosanos.

Valsts prezidents Egils Levits kopā ar Latvijas Politiski represēto apvienības vadītāju Ivaru Kaļķi noliek ziedus pie Brīvības pieminekļa. 2021. gada 25. marts // Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Pandēmijas dēļ piemiņas pasākumi nenotika, tomēr vairāki cilvēki upuru atcerai nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa

Valsts prezidenta vēstule Saeimas Cilvēktiesību komisijai

25. martā Valsts prezidents Egils Levits nosūtījis viedokli Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai, kurā izteicis savus apsvērumus par iespējām risināt vēsturiskā taisnīguma atjaunošanas problēmas, kas saistītas ar okupācijas režīma nodarīto kaitējumu Latvijas iedzīvotājiem.

“Demokrātiskā tiesiskā valstī gan likumdevējam, gan tiesību piemērotājiem ir pienākums nodrošināt ne tikai vispārējo taisnīgumu, bet arī individuālo taisnīgumu konkrētos gadījumos,” vēstulē raksta Valsts prezidents. E. Levits arī uzsveris, ka tas ir no Satversmes izrietošs valsts pienākums nodrošināt vēsturiskā taisnīguma atjaunošanu un okupācijas režīma nodarījumu pārvarēšanu, lai sekmētu cilvēku aizskartās cieņas atjaunošanu un pārciestā korrekto juridisku novērtējumu.

Valsts prezidents īpaši uzsveris, ka viņu uztrauc gadījumi, kad Latvijas valsts ir piešķirusi kādai personai augstāko valsts apbalvojumu – Viestura ordeni – par sevišķiem nopelniem nacionālajā pretošanās kustībā, dalību nacionālajā pretošanās kustībā vai tās atbalstīšanu, bet šī persona nevar saņemt nacionālās

pretošanās kustības dalībnieka statusu, jo neatbilst likuma prasībām. “Šādas nevērtības likumdevējam vajadzētu ātri novērst, lai sekmētu vēsturiskā taisnīguma atjaunošanu un neradītu cilvēkos neizpratni un papildus – netaisnīguma sajūtu,” raksta Valsts prezidents.

Valsts prezidents pūdis atziņību Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai par gatavību risināt problēmu, ka ne visos gadījumos likumi nodrošina individuālo taisnīgumu konkrētām personām, strādājot pie jautājumiem par nelikumīgi represētu personu rehabilitāciju, kā arī politiski represētas personas statusa un nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusa piešķiršanu.

Cildinājuma raksts arhitektei Zaigai Gailei

23. martā Valsts prezidents Egils Levits piešķīris Cildinājuma rakstu arhitektei Zaigai Gailei, sveicot viņu 70 gadu jubilejā un paužot atziņību par viņas profesionālo veikumu Rīgas arhitektūras mantojuma saglabāšanā.

Valsts prezidents Zaigai Gailei veltītajā Cildinājuma rakstā norāda: “Ļoti atzinīgi vērtēju Jūsu lielo ieguldījumu Rīgas arhitektūras mantojuma saglabāšanā, spējot harmoniski apvienot senatnīgo ar laikmetīgo. Šim darbam veltītā profesionalitāte un mīlestība ir bijusi būtiska Rīgas vēsturiskās apbūves tradīcijas iekļaušanai Latvijas kultūras kanonā. Tāpat īpaši nozīmīgs ir Jūsu profesionālais devums Rīgas Vāgnera nama atjaunošanas projektā. Sirsnīgi sveicu Jūs skaistajā dzīves jubilejā!”

Andra Levite nominācija “Gada vecmāte 2020” apsveic Diānu Zaļepsku

27. martā Valsts prezidenta dzīvesbiedre Andra Levite “Ga-

SPILGTS CITĀTS

Krievija nav potenciāls partneris ASV

Ar mafijas bosa ironiju pret patiesu vārdu

Žurnāla IR apskatnieks Pauls Raudseps izsaka savu viedokli par ASV prezidenta Džo Baidena sniegto interviju plašsaziņas līdzekļos, kurš viņš Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu nosauca par slepkavu.

Atsvaidzinoša tieša atbilde uz tiešu jautājumu.

Žurnālists: Vai, jūsprāt, Putins ir slepkava?

ASV prezidents Džo Baidens: Manuprāt, jā. (...)

Baidena gatavība mierīgi pateikt patiesību par Putinu, kuŗa oponentus Krievijā citu pēc cita nošauj un noindē, izraisīja Kremli sen neredzētu histērisku sašutumu. Jau tajā pašā dienā Krievija atsauc savu vēstnieku no Vašingtonas “uz konsultācijām”, kas starptautiskajā diplomātijas kodētājā valodā norāda uz ļoti nopietnu attiecību pasliktināšanos. Iepriekšējā reize, kad Krievija spēra tādu soli, bija tālajā 1998. gadā, lai izradītu neapmierinātību ar prezidenta Klintonas lēmumu bombardēt militāros mērķus Irākā.

Režīma pārstāvji visai prognozējami izvirda sašutumā. Parlamenta augšpalātas ārlietu komisijas priekšsēdis Konstantīns Kosčovs teica, ka gaida no amerikāņiem paskaidrojumu un atvainošanās. Putina partijas “Vienotā Krievija” padomes sekretārs Andrejs Turčaks spļaudījās par ASV līderu “demences triumfu”, kas esot “izaicinājums visai mūsu valstij”.

Taču patiesībā tas ir izaicinājums nevis visai Krievijai, bet gan tieši Putinam, un viņš pats atstāja nepārliciecināmu, lai neteiktu, ka apjukušu iespaidu ar saviem mēģinājumiem atrast īsto veidu, kā atbildēt uz Baidena “izaicinājumu”. (...) Juzdams, ka ar mēģinānos nepietiks, Putins pielaiķoja arī citu, Baidena dzēlienam atbilstošu tēlu. Stingri skatoties televīzijas kamerā, Krievijas prezidents ķērās pie mafijas bosa smagnējās ironijas: “Es viņam teiktu: esi vesel! Es viņam novēlu veselību.” Ne vienam vien Krievijas pilsonim būtu jānodreb, ja Kremļa krusttēvs viņam ko tādu novēlētu. Tēmeti uz ASV prezidentu, šādi vārdi liek Putinam izskatīties nevis bīstamam, bet gan nedaudz smieklīgam. Nebūs tik viegli iekaisīt “novičoku” Baidena apakšbiksēs.

Putina atbildes Baidenam ir tik nepārliciecināmas, jo viņš ir apjukis. Pirmo reizi viņa pieredzē kāds ASV prezidents sāk darbu Baltajā namā bez naivām illūzijām par attiecībām ar Krieviju. Džordžs Bušs 2001. gadā ielūkojās Putina acīs un guva pozitīvu “ieskatu viņa dvēselē”. Baraks Obama 2009. gadā cerēja ar fanfarām “restartēt” attiecības ar Krieviju. Donalds Tramps visu savas prezidentūras laiku bija pazemīgs Putina apoloģēts un apbrīnotājs.

Baidenam ilūziju nav. Pēc 2008. gada iebrukuma Gruzijā, 2014. gada agresijas pret Ukrainu, rupjās iejaukšanās ASV prezidenta vēlēšanās gan 2016., gan 2020. gadā un nopietnā kibernetiskā ASV valsts datortīkliem 2020. gada nogalē ārpolitikā pieredzējušam prezidentam nav jāskaidro, kas ir Putina Krievija. Tā nav potenciāls partneris, kuŗu var pārliecināt labi uzvesties ar pieklājību un atturību. Krievija ir pret ASV un Rietumiem nelabvēlīgi noskaņota valsts.

da balvas medicīnā 2020” svinīgajā ceremonijā, kas šogad bija skatāma TV3, pasniedza balvu gada vecmātei Diānai Zaļepskai (attēlā).

RAKUS insulta vienībai – augstākais novērtējums

Rīgas Austrumu Klīniskās Universitātes slimnīcas (RAKUS) Insulta vienība saņēmusi augstāko novērtējumu Eiropā – Eiropas Insulta organizācijas sertifikātu. Tas apliecina, ka insulta pacienti saņem ārstniecību un aprūpi atbilstoši augstākajiem

standartiem. Dokumenta iegūšana prasīja divus ar pusi gadus smaga darba, bet tagad tā ir pirmā Insulta vienība Ziemeļeiropā, kas tikusi pie šī novērtējuma.

Līdzās “Šarītē” slimnīcai Berlīnē, hospitāļiem Šveicē, Spānijā un Francijā tagad arī RAKUS. Tas iegūts pēc divu ar pusi gadu ilga darba, maksimāli uzlabojot darba organizāciju un pacientu aprūpi.

RAKUS neiroloģe Ilga Ķikule sacīja: “Šis ir novērtējums tam, ka mēs ārstējam mūsu pacientus Eiropas līmenī. Un pacients ir ieguvējs.”

Savukārt RAKUS Neirovaskulārās nodaļas vadītāja Biruta Tilgale par novērtējumu norādīja: “Tā bija ļoti liela padarīta darba sajūta, mēs visi bijām ļoti priecīgi.”

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Lielā talka arī šogad notiks solo režīmā

Kaut arī vēl nav skaidrs, vai un kādi ierobežojumi būs pēc mēneša, taču, kā ierasts, arī šogad aprīļa beigās 24. aprīlī tiek plānota Lielā talka. Tai pieteikušās visas 119 pašvaldības. Šī gada talkas sauklis ir "Katrs atsevišķi, bet visi kopā", līdz ar to, iedzīvotājiem talkojot, būs jāievēro tobrīd valstī noteiktie ierobežojumi. Konkrētas vadlīnijas drošai talkošanai nav izstrādātas un, kā informēja Lielās talkas projekta vadītāja Vita Jaunzeme, īpašu noteikumu jeb vadlīniju arī nebūs.

Absolvē Instruktoru speciālista kursu

Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Kājnieku skolā Alūksnē Instruktoru speciālista kursu absolvējuši 19 jaunsargu instruktori.

Viņu vidū gan tādi, kuŗiem jau ir pieredze darbā ar jaunsargiem, gan instruktori, kuŗi nesen izvēlējušies par tādiem kļūt, jo nākotnē vēlas skolā pasniegt arī valsts aizsardzības mācību.

Latvijā ieradusies ASV operācijas

Atlantic Resolve rotācijas

Latvijā ieradusies 10 ASV UH-60 Black Hawk hēlikopteri, lai stiprinātu reģionālo drošību un demonstrētu ASV klātbūtni reģionā. ASV karavīri ar hēlikopteriem UH-60 Black Hawk Eiropā ieradusies no Fortrailijas, Kanzasā, ASV. Tā ir laba ziņa mums un brīdinājums jeb atturša ziņa jebkuram iespējamam agresoram.

Ādažos noslēgušās starptautiskās mācības "Kristāla bulta 2021"

Ar vienīgu kaujas šaušanu un ugunsjaudas demonstrāciju Ādažu poligonā noslēgušās starptautiskās militārās mācības "Kristāla bulta 2021", kas vienlaicīgi bija arī NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas jaunās rotācijas sertifikācijas mācības.

Mācībās piedalījās aptuveni 1700 karavīru no Latvijas bruņotajiem spēkiem, NATO kaujas grupas Latvijā, kas sastāv no deviņām NATO dalībvalstīm – Albānijas, Čehijas, Itālijas, Kanadas, Melnkalnes, Polijas, Slovākijas, Slovēnijas un Spānijas, kā arī sabiedroto spēki no ASV, Vācijas un Lietuvas. No Nacio-

nālajiem bruņotajiem spēkiem mācībās piedalījās ne tikai Mechanizētā kājnieku brigāde, bet arī citas NBS vienības, piemēram, Gaisa spēki, Nodrošinājuma pavēlniecības 3. reģionālais nodrošinājuma centrs, Štāba bataljons, Zemessardzes 17. kaujas atbalsta bataljons un Zemessardzes 36. kaujas atbalsta bataljons.

Stājusies spēkā programma "ES - veselībai"

kuŗā plāno sadalīt 5 miljardus eiro.

Eiropas Komisija (EK) atzinīgi vērtē programmas "ES - veselībai" stāšanās spēkā, uzsverot, ka tā radīta kā Eiropas Savienības (ES) atbildes reakcija uz Covid-19, aģentūru LETA informēja EK pārstāvniecības Latvijā Preses nodaļa.

EK atzīmēja, ka 9. martā par šo programmu nobalsoja Eiropas Parlaments un 17. martā to pieņēma ES Padome. Tas ir pēdējais solis ceļā uz to, lai veselības aprūpes sistēmu noturības stiprināšanai un inovāciju veicināšanai veselības nozarē piešķirtu 5,1 miljardu eiro. Paredzēts, ka programma sniegs ievērojamu ieguldījumu atveseļošanā pēc Covid-19 krīzes – ES iedzīvotāji būs veselāki, tiks veicināta cīņa pret pārrobežu veselības apdraudējumiem un stiprināta ES spēja efektīvi reaģēt uz turpmākajām krīzēm veselības jomā, veidojot spēcīgu Eiropas veselības savienību nākotnē, uzsvēra EK.

Programmai "ES - veselībai" mērķi ir uzlabot un veicināt iedzīvotāju veselību ES, aizsargāt ES iedzīvotājus no nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem, uzlabot zāļu, medicīnisko ierīču un ar krīzi saistītu produktu pieejamību, piekļūstamību un cenu pieņemamību, stiprināt veselības aprūpes sistēmas, to noturību un resursu efektīvu izmantošanu.

Ministru kabinets panācis vienošanos

par ierobežojumu atvieglošanu izglītības procesa organizēšanā, savukārt ierobežojumus tirdzniecībā plānots atvieglot daļēji, ļaujot strādāt tikai mazajiem veikaliem. Patlaban plānots, ka izmaiņas varētu stāties spēkā uzreiz pēc Lieldienām, tomēr par konkrētu datumu valdība lems vēlāk līdz ar konkrētu tiesību aktu izskatīšanu. Ierobežojumu mikstināšanas termiņa noteikšanā tiks ņemta vērā aktuālā epidemioloģiskā situācija.

"Ņemot vērā izglītību kā vienu no valdības prioritātēm un bērnu psihoemocionālo veselību, panākta konceptuāla vienošanās pašvaldībās ar zemāku saslimstību atsākt klātienē daļu izglītības procesa," savu lēmumu pamato valdība.

Saeima Latvijai pilsonībā uzņem kinorežisoru Borisu Fruminu

Saeima 25. martā, pieņēma lēmumu par kinorežisora un scenārista Borisa Frumina uzņem-

šanu Latvijas pilsonībā par īpašiem nopelniem Latvijas labā.

B. Frumins ir Latvijā dzimis kinorežisors un scenārists. Viņš ir arī asociētais profesors Ņujorkas Universitātes Tiša mākslas skolā, kā arī lasa lekcijas Rīgā, Singapūrā, Maskavā, Stokholmā un citviet. B. Frumins ir bijis režisors filmām, kas demonstrētas lielākajos kinofestivālos, tostarp Kannās, Toronto, Sandensā un Londonā. Tāpat viņš pazīstams kā vairāku spēlfilmu, tostarp "Dvēseļu puteņa", scenārija autors.

"Esmu Latvijas patriots. Vienmēr esmu palicis uzticīgs Latvijai un ticu Latvijai kā neatkarīgai un demokrātiskai valstij. Visu šo laiku esmu uzturējis ciešas saites ar kino kolēģiem un kino studentiem Latvijā, regulāri braucis uz Latviju strādāt kā pasniedzējs vai strādāt pie jauniem kino un teātra darbiem. Es vēlos veidot filmas dzimtenē un turpināt ieguldīt savu laiku un pieredzi Latvijas jauno kino profesionāļu izglītībā, tāpēc vēlos kļūt par Latvijas pilsoni, lai varētu to darīt pilnvērtīgi," vēstulē Saeimai pauž B. Frumins.

Kultūras ministrs Nauris Puntulis vēstulē Saeimai atzinīgi vērtē B. Frumina ieguldījumu Latvijas kino nozarē, veidojot augstvērtīgu kino darbus, apmācot jaunos Latvijas režisorus un bagātinot Latvijas kultūrtelpu.

Valdībā vienojās par NBS atbalstu ātrās reaģēšanas vienību un mobilo vakcinācijas centru izveidē

Valdība 24. martā bija vienprātis, ka Nacionālie bruņotie spēki vakcinācijas loģistikas procesu pilnībā tomēr nepārņems, taču realizēs plānu "A". Tas paredz atbalstu trīs virzienos – īpašu ātrās reaģēšanu vienību izveidē, vajadzības gadījumā ar transportu atbalstot lieltirgotavas, palīdzību vakcinācijas centriem ar personālu cilvēku plūsmas organizēšanai un izvēršamo infrastruktūru, kā arī mobilo vakcinācijas punktu izveidi.

Kā valdības sēdē norādīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks, šobrīd nevienā valstī bruņotie spēki nav pilnībā pārņēmuši vakcīnu loģistiku, taču tie dažādā apmērā iesaistās atbalsta sniegšanā civilajam sektoram.

Svin Daugavas Vanagu jubileju

Viņu ideāli vēl ir dzīvi. Daugavas Vanagi vēl pastāv sešās valstīs, ieskaitot Latvijā. Šogad Adelaidē Austrālijas Vanagi un

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. 22. martā Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums, sveicot ilggadējo Latvijas Okupācijas muzeja biedrības valdes vadītāju, rakstnieku un literātūrzinātnieku Valteru Nollendorfu 90 gadu jubilejā, norādīja uz labo personisko, kā arī institucionālo sadarbību vairāku gadu desmitu garumā. Vēstnieks Kārlis Eichenbaums pateicās par sadarbību, realizējot vēstniecības ieceri, izrādot Latvijas Okupācijas muzeja un Muzeja "Ebrēji Latvijā" izstādi "Latvijas traģēdija. 1941" federālajā Kanadas Kaŗa muzejā Otavā un citās vietās Kanadā, apstākļos, kad būtiski pieaug nepieciešamība saglabāt vēsturisko atmiņu, cīnīties par patiesību, tikties uz patiesību. Okupācijas muzejs pēta un uztur atmiņā mūsu vēsturi, noziegumus pret Latvijas tautu, kā arī nacionālās pretošanās kustības varonību. Vēstnieks izteica gandarījumu par iespēju sveikt, kā arī redzēt cienjamo jubilaru darba un dzīves prieka pilnu.

Vanadzies apliecina savu piederību šai organizācijai un svin tās 75. dibināšanas gadu, sanākot kopā salidojumā, kuŗā ir ietverta Lielās Jundas ceremonija un delegātu sanāksmes.

Tiks plānoti nākotnes darbi. Vanagu himnas, Lāčplēšu dziesmas, vārdos: Kas vēl dzīvi: var strādāt un sapņot un daudz ko vēl veikt. Jubilejas svinības kuplīna koncerts ar vakariņām un saviesīgs izbraukums.

Latvija UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma

reprezentatīvajam sarakstam kopā ar piecām valstīm (Austriju, Čehiju, Poliju, Spāniju un Vāciju) nominējusi plostnieku amata prasmes.

24. martā multinacionālas nominācijas iesniegumu no Latvijas puses, ietverot tajā Gaujas plostnieku amata prasmes, parakstīja kultūras ministrs Nauris Puntulis, platformā Zoom klātesot Strenču novada domes priekšsēdētājam Jānim Pētersonam, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretārei Baibai Moļņikai, biedrības "Gaujas plostnieki" pārstāvjiem un valdes loceklim Ivo Laktiņam, un tradicionālās kultūras pētniecei Ievai Vitolai.

LNB Zinātnisko rakstu 6. sējuma atvēršana

24. martā tiešraidē no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) notika LNB Zinātnisko Rakstu 6. (XXVI) sējuma "Latviešu terminoloģija simts gados" atvēršana. Sarīkojumā ar priekšlasījumiem uzstājās projekta vadītāja Vija Daukste, krājuma atbildīgais redaktors Māris Baltiņš, valodniece un lasītāja Ina Druvieta, mākslas zinātniece un viena no autorēm Kristiāna Ābele.

Aicina ikvienu piedalīties radošā kvartāla izveidē

Jauniešu grupa, kas līdz šim mācījusies Ventpils Augstskolas ekonomikas fakultātē, Covid-19 ierobežojumu laikā nolēmusi uzsākt drosmīgu projektu Ventpils vecpilsētā. Pusgada laikā ir izveidoti visi priekšnoteikumi, lai atceļot vīrusa dēļ valstī noteikto ārkārtējo situāciju, Ventpili vārtus vērtu radošais kvartāls, kuram vēl gan nav nosaukuma, bet ikviens aicināts to piedāvāt. Ventpili top vieta radošiem cilvēkiem. Tas nav pašvaldības projekts, nav Eiropas fondu dotācijas, nav arī mecenātu. Projekts būs jaunu vents-

pilnieku izlolots radošs kvartāls, kura tapšanā piedalīties aicināts ikviens.

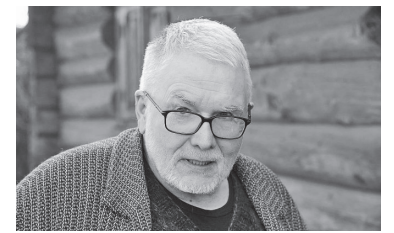
Ekspluatācijā nodota izstāžu zāles "Arsenāls" ēkas atjaunotā fasāde,

aģentūrai LETA pavēstīja VAS "Valsts nekustamie īpašumi" (VNĪ) valdes priekšsēdētājs Renārs Griškevičs. Viņš informēja, ka ēkas atjaunošanas būvdarbu pirmajā kārtā valsts nozīmes arhitektūras piemineklim atjaunots

ārējais ēkas veidols, restaurēti logi un pagraba lūkas, kā arī veikta pamatu hidroizolācijas izbūve. "Pateicoties raitai sadarbībai starp būvniecībā iesaistītajām pusēm un VNĪ iekšējai būvuzraudzībai, būvdarbi pabeigti četrus mēnešus pirms plānotā termiņa. Tiklīdz būs rasts tālākais finansējums, turpināsim darbu ēkas iekšējās izstāžu zāles mākslas darbu ekspozīcijai," piebilda Griškevičs.

Mūžībā devies dzejnieks ULDIS BĒRZIŅŠ (1944-2021)

Kā norādīts LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta datubazē, Uldis Bērziņš ir latviešu dzejas poētikas reformētājs, vairāku nekā 20 dzejas un atdzejas grāmatu autors. Ulda Bērziņa dzeja iekļauta Latvijas kultūras kanonā kā viena no 99 Latvijas kultūras nozīmīgākajām vērtībām. Atdzejojis no ģermāņu, turku, slāvu, semītu, irāņu, skandināvu, senebrēju un citām valodām. Piedalījies arī Bībeles jaunā tulkojuma izveidē, Korāna tulkojuma autors. Bijis Latvijas Bībeles biedrības Teksta komisijas loceklis, ir Latvijas Zinātņu akadēmijas goda loceklis (1992). Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni (1995), 2017. gadā ar Mūža balvu Latvijas literatūrā.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

JURIS
LORENCIS

Pēc pusgada, septembra mēnesī notiks parlamenta vēlēšanas divās valstīs, kas pēdējo gadsimtu laikā ir būtiski ietekmējušas Latvijas likteņus – Krievijā un Vācijā. Vispirms par Vāciju. 14. martā valsts rietumos, Bādenes-Virtembergas un Reinzemes-Pfalcas federālajās zemēs jau notika vēlēšanas, kurās ievēlēja šo zemju parlamentus. Tajās sāpīgu zaudējumu piedzīvoja kancleres Angelas Merkeles vadītie kristīgie demokrāti. Reinzemē-Pfalca par viņiem balsojuši 28 %, bet Bādenē-Virtembergā – tikai 24 % vēlētāju. Sliktākais rezultāts, ko partija jebkad piedzīvojusi šajās “konservatīvisma citadelēs”. Viens no neveiksmes iemesliem – centrālās valdības chaotiskā cīņa ar Covid-19 pandēmiju. Plūs korupcijas skandāli. Izrādās, daži kristīgo demokrātu politiķi un viņiem tuvu stāvošas personas pamanījušas iedzīvoties, šēftējoties ar valsts pasūtīto aizsargmasku piegādēm. Vēlētāji nav dumji. Tas, ko viņi nemītīgi dzird – ka uz Vāciju nāk īpaši bīstamais Lielbritanijas (Ugandas, Brazīlijas, Dienvidafrikas utt.) Covid-19 vīrusa paveids. Savukārt tas, ko viņi redz televizora ekrānā – ka pateicoties labi organizētajai vakcinācijai saskatība un mirstība Lielbritānijā strauji krīt. Vēl neseno apsmietie “breksiteri”, kuriem teorētiski vajadzēja iesēsties pamatīgā peļķē, cīņā ar vīrusu patiesībā ir uzvarētāji! Tikmēr Vācija gaida “trešo vilni” un apspriež savu “vakcinā-

cijas katastrofu”. Kaut gan taisnības dēļ jāatzīst, ka šajā “katastrofā” pie vainas ir ne tikai valdība, bet arī neapzinīgi pilsoņi. Kopš gada sākuma vairāki simti tūkstoši Berlīnes iedzīvotāju nav atsaukušies uzaicinājumam saņemt Covid-19 poti. Īemesls – skepse par AstraZeneca vakcīnas kvalitāti un neticība vakcinām vispār.

Lai arī zemju vēlēšanas Vācijā ir svarīgas, tās ir tikai prelūdijs 26. septembrī gaidāmajām valsts parlamenta – Bundestāga vēlēšanām. Marta nogalē veiktās sociāliskās aptaujas liecina – ja vēlēšanas notiktu tagad, tad kristīgie demokrāti iegūtu 27%, “zaļie” – 22%, sociāldemokrāti – 17 %, Brīvo demokrātu partija jeb liberāli – 11%, “Alternatīva Vācijai” – 10%, “Kreisie” – 8%, dažādas sīkpartijas – 5% balsu. “Zaļo” kāpums ir pārsteidzošs, iepriekšējās vēlēšanās 2017. gadā viņi saņēma vien 9% balsu. Turklāt stabils atbalsts “zaļajiem” saglabājas par spīti neganti aukstajai ziemai Eiropā un Amerikā, kas manāmi iedragāja cilvēku ticību Grētas Tūnbergas sludinātajai klimata apokalipsei. Pie šāda balsu sadalījuma vairs nav iespējama pašreiz valdošā “lielā koalīcija”, kurā ietilpst kristīgie demokrāti un sociāldemokrāti. Viņiem kopā būtu vairs tikai 44% balsu, kas valdības izveidei ir par maz. Vārbut vēl notiks brīnumi. Merkeles valdība dažu nedēļu laikā sapotēs visu Vāciju, atvērsies ekonomika un cilvēki vasarā atkal brauks uz

Spānijas plūdmalēm. Ja tā, tad lietas var mainīties. Bet, vērojot pašreizējo notikumu attīstību, tas ir maz ticams. Jau tagad redzams, ka Vācijā būs jauna valdība. Reālas iespējas ir četras. Pirmā – koalīcija, kurā ietilpst tikai kristīgie demokrāti un “zaļie”. Otrā – tā saucamā “Jamaikas koalīcija” Tajā ietilptu kristīgie demokrāti, liberāli un “zaļie”. Nosaukums “Jamaikas koalīcija” ņemts no šīs Karību salas karoga krāsām: melns-dzeltens-zaļš, kas ir triju iespējamo koalīcijas partiju simboliskās krāsas. Kopā – ap 60% vēlētāju balsu, visai komfortabls vairākums. Trešā iespēja ir “luksofora koalīcija”: sarkans-dzeltens-zaļš, sociāldemokrāti-liberāli-“zaļie”. Pastāv vēl ceturrtā iespēja: kristīgie demokrāti, sociāldemokrāti un liberāli.

Tātad Vācijas iekšpolitiskā briesmī izmaiņas ar tālejošām sekām visai Eiropai un, saprotams, arī Latvijai. Ar nostalgiju var atcerēties vecos labos laikus, kad Bundestāgā toni noteica vien trīs partijas – kristīgie demokrāti, sociāldemokrāti un liberāli. Atkarībā no spēku samēra veidojās stabils un prognozējamas labējcentriskas (kristīgie demokrāti un liberāli) vai kreisi-centriskas (sociāldemokrāti un liberāli) valdības. Tieši šī stabilitāte bija Vācijas pēckaņa ekonomiskā brīnuma pamatā. Varētu jautāt – kāpēc šodien vajadzīgi šie sarežģītie veidojumi, kurus mēģina vienoties partijas ar tik atšķirīgām

programmām? Jo aptaujas liecina, ka labējiem un kreisajiem ir aptuveni vienāds atbalsts, puse uz pusi. Diemžēl Vācijā nav iespējams izveidot labēju valdību, kurā ietilptu kristīgie demokrāti, liberāli un “Alternatīva Vācijai”. Šajā politikorektuma laikmetā neviens negrib sadarboties ar “neonacistiem”, kā nereti tiek dēvēta “Alternatīva Vācijai”.

Lai nu kā, bet Vācijā vismaz tiek meklēti politiskie risinājumi. Bet kas notiek kaimiņos Krievijā? 19. septembrī šajā valstī notiks parlamenta – Valsts Domes vēlēšanas. Patlaban spēku sadalījums Domē ir sekojošs: no 450 deputātiem 335 pārstāv partiju “Vienotā Krievija”, 43 – komunistus, 40 – Liberāli Demokrātisko partiju, bet 23 – partiju “Taisnīgā Krievija”. Lai gan prezidents Vladimirs Putins pats nepieder nevienai partijai, nav nekāds noslēpums, ka viņš atbalsta “Vienoto Krieviju”. Pagaidām nav skaidrs, vai tai izdosies atkārtot iepriekšējo vēlēšanu panākumu un saglabāt parlamentā konstitucionālo vairākumu. Bet vai ne veiksmes gadījumā Kremļa pozīcijas vājināsies? Ne! Jo pārejās trīs partijās, kas sevi dēvē par “opozīciju”, patiesībā tādas nav. Visos svarīgākajos parlamenta lēmumos tās balso tā, kā liek Kremlis un prezidents Putins. Faktiski šīs partijas ir tādas kā “piesegorganizācijas”, zibensnovēdēji, kas savāc neapmierināto balsis. Komunisti savos propagandas tīklos notver tos, kuri sapņo par sociālismu un

PSRS, Vladimira Žirinovska vadītie liberālie demokrāti zvejo krievu nacionalistu balsis, bet “Taisnīgā Krievija” centīgi tēlo liberālus un koķetē ar tā saucamo inteliģences slāni. Pagaidām šis teātris izdodas. Interesanti, ka arī bijušajā Austrumvācijā līdzās komunistiem jeb Sociālistiskajai Vienībai partijai pastāvēja politiskās partijas ar skanīgiem nosaukumiem: Kristīgi-demokrātiskā, Liberāli-demokrātiskā, Nacionāli-demokrātiskā un Demokrātiska zemnieku partija. Tām pat bija savi deputāti parlamentā jeb Tautas palātā. Patiesībā šīs partijas bija vien kompartijas filiāles ar mērķi kontrolēt disidentus un izrādīt uz ārzemēm, ka pie mums “arī valda demokrātija”. Īsta Potjomkina sādža!

Rezumējot: ja Eiropas rietumos politiskā dzīve šodien burtiski vārās, tad uz austrumiem no Zilupes, Krievijā un tās satelītvalstī Baltkrievijā, pagaidām valda mānīgs miers. Ik pa brīdim cilvēki protestē, iziet ielās, kā tas notika aizvadītā gada rudenī Baltkrievijā un šī gada ziemā Krievijā. Bet protesti tiek brutāli apspiesti, tie noplok un atkal iestājas klusums. Mēs, latvieši, kas paši reiz bijām Krievijas imperijas un PSRS daļa, labi zinām, ka šis miers ir mānīgs. Ka esošā kārtība īsā laikā var sabrukt kā kārsu namiņš, kā tas notika 1917. un 1991. gados. Aizraujošs politiskais teātris, kurā gan labāk vērot no balkona, ne no pirmās rindas, kurā sēž Latvija.

SALLIJA
BENFELDE

Vakcīnu iepirkums, piegādes un vakcinācija joprojām ir viens no karstajiem tematiem Latvijā, un pagājuši nedēļas divus pārsteigumus: Latvijas ģenerālprokurors Juris Stukāns paziņoja, ka ir nolēmis sākt pilnu pārbaudi par vakcīnu iepirkšanas lēmumiem Veselības ministrijā. Prokurora pārbaudes gaitā tiks vērtēti visi apstākļi, kas saistīti ar vakcīnu iegādi un tās rezultātā radušos situāciju. Tāpat pārbaudē vērtēs arī 9. marta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) lēmumu par atteikšanos sākt kriminālprocesu saistībā par Covid-19 vakcīnu iepirkumu. Otrs pārsteigums – bijušās veselības ministres Ilzes Viņķeles iesniegums Ģenerālprokuratūrai un publiska atvainošanās mikroblogu vietnē Twitter sabiedrībai par savu kļūdu, izvēloties vakcīnu portfeli. Proti, piedāvāt valdībai tādu vakcīnu pret Covid-19 iepirkumu, kurā no tobrīd pieejamajām vakcīnām lielāko daļu veidoja “AstraZeneca” un Johnson & Johnson vakcīnas, bija “mana stratēģiska, politiska un cilvēcīga kļūda”, Ilze Viņķele puda gan iesniegumā, gan ierakstā Twitter.

Ģenerālprokurora lēmums neapšaubāmi ir saprātīgs un atbildīgs, jo vakcīnu iepirkumā notikušais tik tālu, cik to ir izdevies

izpētīt žurnālistiem, liecina par amatpersonu vismaz divainu attieksmi, par ko jau mūsu laikraksts ir rakstījis – visas apspriedes šajā jautājumā ir bijušas neformālas, bez protokoliem, valdība netika informēta par iespējamām problēmām, tika apgalvots, ka viss ir kārtībā. Nekas nemainījās arī tad, kad kļuva skaidrs – “Pfizer” ir saņēmis Eiropas Zāļu aģentūras (EZA) sertifikātu, bet “AstraZeneca” vakcīnu apstiprināšana kavējās un vajadzētu ātri pasūtīt papildus “Pfizer” devas. Par šo iespēju valdībai tika noklusēts, un tas kļuva zināms tikai nejausības dēļ. Ierēdņu un amatpersonu rīcība liek domāt tikai par diviem variantiem – vai nu absolūts neprofesionālisms vai ieinteresētība, lai visvairāk tiktu iepirkta “AstraZeneca” vakcīna. Dienesta izmeklēšana, ko ierosināja Daniels Pavļuts pēc tam, kad Ilze Viņķele bija spiesta demisionēt un viņš kļuva par ministru, rezultātus īsti nav devusi, jo, kā jau minēju, apspriežu protokolu nav. Toties neizpratnes un aizdomu netrūkst. Žurnālistu veiktā izpēte, noklausoties visus tos valdības sēžu ierakstus, kurus fiksēti ziņojumi un sarunas par vakcīnu iepirkumu, aizdomas tikai ir pastiprinājušas. Aizvien biežāk sociālajos medijos izskanēja jautājumi, vai tiešām nopietnos

amatos esoši ierēdņi, no vienas puses, ir tik nezinoši, nesaprotāmi un ar tik ierobežotu spriestspēju, ka pat nejauda valdībai sastādīt objektīvu ziņojumu, bet, no otras puses, ir tik vareni un pašpārliecināti, ka lēmumus par vakcīnu iepirkumu pieņem, pat nekonsultējoties ar valdību. Tādēļ ģenerālprokurora lēmums bija vajadzīgs.

Tāču visam šim stāstam ir arī otra puse – pārsteigums, pat šoks, ko sagādāja bijušās ministres atvainošanās. Ļoti daudziem pirmā reakcija bija – vai tiešām to jezgu, augošo neticību valstij un pat izmisumu var tā vienkārši padarīt par nebijušu ar dažiem atvainošanās teikumiem, it sevišķi, ja līdz ģenerālprokurora paziņojumam par pārbaudi bijušajai ministrei nekas daudz par iepirkumu nebija sakāms?! Interesanti arī, ka Viņķele esot lūgusi Valsts prezidentu Egilu Levitu un Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu “neturpināt paštaisnu “tiesas sprišanu” par Imunizācijas valsts padomes, Slimību profilakses un kontroles centra, Zāļu valsts aģentūras, Nacionālā veselības dienesta un Veselības ministrijas speciālistu ieteikumiem un lēmumiem, kurus tie izdarīja pēc labākās zināšanas, tobrīd pieejamās informācijas, tiesiskuma, lietderības un pienākuma apziņas”.

Protams, var sacīt, ka ministre

zaudēja amatu gan savas nostājas dēļ saistībā ar vakcinācijas plānu un arī kopumā augstprātīgās, gan arī paštaisnās attieksmes dēļ tajos jautājumos, kas skar visu ar vakcinām saistīto jautājumu loku, tomēr jēdziens “politiskā atbildība” un tā skaidrojums skar arī visu partiju apvienību “Attīstībai/Par!”. Uzreiz pēc Viņķeles vēstules atvainošanās partijas “Latvijas Attīstībai” valdes loceklis Edgars Jaunups nāca klajā ar bijušās ministres aizstāvību: “Esmu pilnīgi drošs, ka tur apakšā nav aprēķins, bet izmisums. Ilze Viņķele ļoti pārdzīvo esošo situāciju. Viņa ļoti pārdzīvo, ka sākušās raganu medības”, sacīja Jaunups. Vēl vairāk, uz jautājumu, vai partijai nevajadzētu uzņemties atbildību, Jaunups paziņoja, ka Ilze Viņķele ar savu atvainošanās ir izdarījusi vairāk nekā vajadzētu. Jāpiebilst, ka līdzīga attieksme acimredzot ir arī kustības “Par!” biedriem – 20. februārī, jau pēc demisijas, Ilze Viņķele tika ievēlēta domes sēdē par jauno domes priekšsēdētāju. Kā zināms, dome ir partijas institūcija, kurā darbojas valde, deputāti, Ministru kabineta locekļi, Pārskata padomes locekļi un nodaļu pārstāvji. Viņķeles vadītās domes tuvākais mērķis būs apstiprināt “Par!” programmu pašvaldību vēlēšanām. Kustība “Par!” vēlēšanās startēs vairāk

nekā desmit Latvijas lielākajās pilsetās un novados. Grūti spriest, vai “Attīstībai/Par!” saprot, ka, turpinot aizstāvēt Ilzi Viņķeli, vairāk vai mazāk apdraud savu reitingu pašvaldību vēlēšanās.

Protams, šobrīd nav iespējams apgavot, ka aiz vakcīnu stāsta slēpjas ieinteresētība, tam vajadzīgi pierādījumi. Iespējams, ka tas netiks pierādīts, bet vismaz dažiem ierēdņiem būtu jāzaudē amats. Ilzei Viņķelei atbildību par darīto un neizdarīto nācās uzņemties un amatu viņa ir zaudējusi. Un, protams, var sacīt, ka viņas un “Attīstībai/Par!” politiskā atbildība istenosies kā vēlētāju izvēle, vai balsot pašvaldību un arī Saeimas vēlēšanās nākamajā gadā par “A/P!” sarakstu. Pēc visa notikušā būtu tikai normāli, ja Viņķele kādu laiku paietu malā no aktīvas darbības, bet tas atkarīgs arī no politiķu izpratnes par morāli un ētiku.

Jāpiebilst, ka cerību uz to, ka sapratne par minētajiem jautājumiem, raisa ģenerālprokurora nostāja vakcīnu jautājumā. Faktiski cerību starināšanu brīžam tumšajā ceļā uz tiesiskumu un ētikas kritērijiem vieš Jura Stukāna nostāja arī citos jautājumos. Atliek cerēt, ka ar laiku skaidrāki kļūs daudzi jautājumi, kurus risinājumi līdz šim ir bijuši iestrēguši.

Par reālo un politisko atbildību

DIĀNA JANČE

Tālas pagātnes svētlaimes chronika

Šajā laikā, kad ir tik svarīgi saņemt ziņas no radiem un draugiem, kuřiem nevaram pieskarties, nevaram klātienē parunāties, pēkšņi it kā pienāca ziņas no pirmskaņa laikiem – Latvijā dzīvojošais krievu režisors Vitālijs Manskis tīmekļa plašumos bija atradis filmētas laikmeta liecības par Rīgu un Latviju 1939. gadā.

Zinot, ka tā bija pēdējā Eiropas vasara pirms kara, liekas pavisam brīnumaini, cik bezrūpīgi un brīvi ir filmā redzami cilvēki; ir pārsteigums, kā filmētājs, mazajai, tolaik vismodernākajai AGFA Movex 8 kamerai dūcot, varējis pieklūt tik tuvu nejausiem garāmgājējiem. No maziem gabaliņiem apkopotā 44 minūšu garā filma rāda neticami dzīvus un emocionālu kadrus.

Filmas iesākumā iedomājos, ka filmētājs būs bijis kāds no mūsu baltvāciešiem, bet pamazām nojautu, ka tās autors drīzāk būs nācis no Zviedrijas. Nemaz nemāku to paskaidrot, bet liekas, ka mazajam puisītim, kuřš tik apņēmīgi sper pirmos soļus Jūrmalas smiltīs un kāpās, ir vēl jābūt atrodamam. Pēc dažām dienām, tā bija gandrīz svinīga sajūta, kad pāri Baltijas jūrai, pāri kaņam, pāri ilgajam Latvijas okupācijas laikam, 81 gadu pēc filmas uzņemšanas, izdzirdu ilggadējā Zviedrijas kosmosa korporācijas vadītāja inženiera Lenarta Lībeka (*Lennart Lībeck*) balsi. “Pašam, protams, nav personīgu atmiņu, bet man tas ir līcies kas īpašs – piedzimt Latvijā, Rīgā un vienmēr to esmu paturējis prātā. To esmu atcerējies katru reizi, kad izmantoju savu pasi, un savās darba gaitās daudzviet pasaulē man nācies stāstīt par savu dzimšanas vietu, un šis fakts vienmēr ir izraisījis interesantas diskusijas.”

Zviedru kompānijas “Sentab” inženieri, arī Lenarta Lībeka tēvs Svens Lībeks, kopš 1936. gada strādāja Latvijā un palīdzēja projektēt un uzbūvēt Ķeguma spēkstaciju. “Vai ir iespējams atstāstīt 1939. gada vasaru?” – tā sarunā man pārjautās Lennarts. “Tas bija ļoti laimīgs laiks manu vecā-

ku dzīvē. Viņi Latvijā ieradās tūlīt pēc kāzām 1936. gadā, Lili bija 22 gadi un Svenam 26. Es piedzimu Rīgā, 1938. gadā, un pirmos 18 dzīves mēnešus dzīvoju Latvijā. Mani vecāki uzskatīja, ka Latvijas laiks viņu dzīvē ir bijis viens no visnozīmīgākajiem notikumiem.”

Lībeku ģimenes dzīve filmā vīd tik piepildīta – skaistas ir dienas, ko viņi pavada Latvijā, skaisti, šķietami bezrūpīgi un jauni ir arī viņi paši. Daļa no filmas veļtā garajam un romantiskajam Eiropas ceļojumam. Kompānijas “Latvijas Ekspresis” organizētajā ekskursijā 15 dienās ceļotāji apceļoja deviņas Eiropas pilsētas, nobraucot ap 3800 kilometriem. Tikai tagad, zinot, ko visu Eiropas iedzīvotāji un filmā redzamās pilsētas pārdzīvoja tikai

dažus mēnešus vēlāk, ceļotāju bezrūpīgums liekas gandrīz skurbinošs. Kopš 1939. gada vasaras sākuma Eiropas ekskursijas paies tikai daži mēneši un būs parakstīts Molotova – Ribentropa pakts, Polija tiks okupēta, un itin nekas nebūs kā bija līdz tam. Zudis senā Kēnigsberga, zudis Krakova.

Filmas kadri griežas. Tā nav tikai latviska nostalgija par sen pagājušo, kas piepilda sirdi. Latvija toreiz rādās mierīga, pašapzinīga un skaista. Toreiz dzīve bijusi tik līdzīga mūsdienām: pa ielām iet steidzīgi un labi ģērbušies cilvēki, redzamas Vecrīgas

krēslainās ieliņas, svētkos plīvo karogi, skatlogos un gājēju rokās ir puķes. Divaini, cik tuvu zviedru inženieris to visu ir mācējis uzņemt. Aizkadrā gandrīz vai var saklausīt Lībeku ģimenes gaišos smieklus. Filmas otrā daļa jau ir citāda – mamma ar mazo Lenartu dodas drošībā uz Zviedriju, uz zviedru kuģa “Aeolus” klāja redzamas jaunas sievietes ar bērniem. Droši vien daļa no pasažieriem jau zināja, ka tas būs pēdējais regulārais satiksmes kuģis šai līnijā... Turpat kamera ilgāku brīdi apstājas pie Rucavas tautastērpos ģērbtiem vīriem un sievietēm. Filmu skatot, iedomājos –

diezin kā viņi tolaik atgriezās no sava Stokholmas ceļojuma?

Filmas beigu daļā Svens Latvijā ir palicis viens pats un turpina strādāt Ķeguma spēkstacijā un filmēt Rīgu. Zviedru kompānijas “Sentab” birojs atradās Krišjāņa Valdemāra ielā 4, iepretim Armijas Virsnieku klubam, un Svens filmē kādas padomju delegācijas automobiļus pēc noslēgtā neuzbrukšanas nolīguma oktobrī. Uzņemtais materiāls vairs nekādā ziņā nav ģimenes arhīvs vien – nākošajos filmas kadros redzami kaudzēs samestie vācbaltiešu čemodāni un aizbraucēju sejas pie milzīgajiem kuģiem.

Starp citu – mazs gabaliņš ir filmēts arī uz krāsainas lentes – un mūsu jūra 1939. gada vasarā ir bijusi tikpat zila, kā vienmēr. Liekas tik neticami, ka jūras zilā krāsa lentē ir spējusi saglabāties, jo, piemēram, visas mūsu ģimenes fotogrāfijas sadega Jelgavas lielajā ugunsgrēkā 1944. gada jūlijā.

Režisors Vitālijs Manskis, aicinot noskatīties filmu, to nosauca par “tālas pagātnes svētlaimes chroniku”. Mēs, te, Latvijā, uz vietas dzīvojot, nemaz nenojaušam visus tos, kuři cauri gadu gadiem milējuši un mīl mūsu zemi.

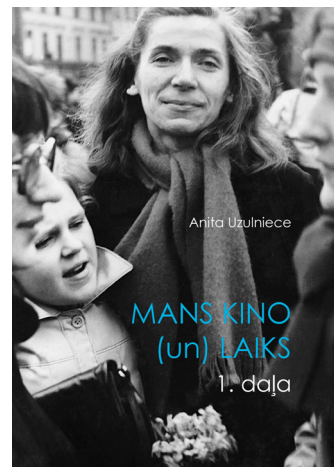

Kadri no 1939. gada filmas

WWW.LAIKAGRAMATA.LV

ANITA UZULNIECE
**„MANS KINO
 (UN) LAIKS”**

288.lpp., bagātīgi ilustrēta

Laikā, kad vairāk kavējamies atmiņās, nevis piedzīvojam vizuālās un skaņu mākslas klātienē, grāmatu draugus iepriecinās šis izdevums. Ārzemju latviešiem īpaši patiks apraksti par filmām, kas stāsta par mums, pasaules vējos izkaisītajiem, – par krokodilu mednieku Dandiju, Livonijas pusķēniņu fon Fitinghofu, filmu „Es esmu latvietis”, kur vienuviet vai visas latviešu slavenības – Vaira Viķe-Freiberga, Gunārs Birkerts, Laila Freivalde, Austris Grasis, Valdis Kupris, Andris Kārklīņš...

Cena: 20,- EUR

“Latvija man ir galvā”

Režisore, rakstniece un teātra mākslas pedagoģe Toronto universitātes Drāmas teātra un performanču centrā **Baņuta Rubesa** intervijā **Diānai Jancei**

Pie kāda darba jūs šobrīd strādājat?

Par Emīliju Benjamiņu top televīzijas seriāls, tur noteicošie ir producenti un režisors, es savu ārtavu devu jau pagājušā gada rudenī. Pēdējā laikā strādāju pie liela un pamatīga projekta – rakstu grāmatu angļu valodā par savu tēvu Brunu Rubesu, tās nosaukums būs “Te bija Brunis”. Tas ir stāsts par noteiktu laiku viņa dzīvē: no vācu okupācijas gadiem līdz kara beigām gūstekņu nometnē. Mana grāmata beidzas, kad Brunim ir 19 gadu un viņš vēl nezina, kas viņš būs. Tie, kas pazina manu tēvu, varbūt jutīsies vilušies, grāmata nebūs par viņa veiksmeš un visiem brīnišķīgajiem darbiem, ko viņš darīja vēlāk. Man liekas aizraujošs fakts, ka pirms kara mans tēvs Rīgā piedalījās ezoteriskā joga pulciņā un tur iemācījās zināmu mantru. Brunis apgalvoja, ka šī mantra ir viņu pasargājusi no negaidītas nāves, no drausmīgas nelaimes, ka tikai tāpēc viņš pārdzīvojis karu. Viņu iesauca leģionā pēdējā brīdī, tur bija ļoti jauni puisi, kuŗi tika ievilkti karā, kad vāciešiem vairs nebija nekādu cerību, vācieši tobrīd karu jau bija zaudējuši. Puiši bija lielgabalu gaļa.

Pašlaik jau divus gadus esmu strādājusi pie šī darba, tur būs atspoguļoti gan fakti, gan manis izdomāti stāsti. Šobrīd mēģinu grāmatu rediģēt un ceru, ka to izdos gan angļu valodā, gan latviski.

Tas ir tik ļoti fascinējoši – mans tēvs bija ļoti lietišķs cilvēks, biznesmenis, bet jaunībā viņš nodarbojās ar parapsiholoģiskām lietām. Angliski ir vārds *resilience*. Latviski tam ir dažādi tulkojumi – gan *izturība*, gan *attapība*, gan *elastība*: kā pārdzīvot laiku, uzturot garu. Mēs zinām latviešu tautasdziesmu: “Liku bēdu zem akmeņa, pāri gāju dziedādam!” Tas ir iekodēts latviešos – kā var tikt galā ar šausmām, sērām, pārdzīvojumiem. Arī joga māca charmonisku domāšanu pat tad, ja visapkārt krīt bumbas, šauj un mirst. Iesākumā mani tas interesēja personīgā līmenī – kā cilvēks var tikt galā ar traumām, bet tad sākās pandēmija, un pēkšņi mēs visi bijām citā situācijā. Tagad tas ir galvenais jautājums, ar kuŗu nodarbojas daudzi, – kā garīgi nesabrukt. Kad lasīju, ko jaunie kuŗavīri ir rakstījuši gūstekņu nometnēs, tas likās tik līdzīgi mūsu noskaņām. Viņi nezina, kas ar viņiem notiks; viņi ir ieslodzīti, bet viņi nesaprot, kāpēc; viņiem nav ne mazākas jēgas, kad ieslodzījums beigsies.

Mūsu vēsturē jau ir daudz noklusētā, arī visus stāstus par ebrejiem tikai samērā nesen esam sākuši šķetināt.

Jā, man ir bijis jāpieskaras arī šim jautājumam – izrādās, mans tēvs ir bijis vienīgais aculiecinieks tam, kā dega sinagoga Rīgā, Stabu ielā 63. Viņš to tiešām redzēja un 80. gados aprak-

Baņuta Rubesa: “Spēcīgi tēli – cilvēki, kas iet pret straumi, saka to, ko citi negrib dzirdēt vai kā nav pieņemts, – dumpinieki ir ļoti svarīgi attīstībai, bet mēs tos nepieņemam, drīzāk atstumjam. Latvieši ir ļoti izturīgi, un mēs esam visur. Pagājušajā rudenī, strādājot pie seriāla par Emīliju un Antonu Benjamiņiem, bija ļoti interesanti iedziļināties Emīlijas un Antona stāstā, viņi bija vienreizējas personības. Antons bija daudz paveicis latviešu žurnālistikas un literatūras labā. Emīlija ir ļoti, ļoti interesants tēls. Mēs slikti zinām sieviešu vēsturi, latviešu sieviešu vēsturi, to, kā viņas varēja savienot savas intelektuālās spējas ar mīlestību, ar modi, ar savu vēlmi radīt ģimeni.”

stija vēstulē Andrievam Ezergailim. Toreiz viņam bija 14 gadu, viņa tēvs jau bija deportēts. Ir bijis 14. jūnijs, traumu tik un tā ir bezgala. Un tad viņš redz, kā pretējā mājā iznīcina dzīvus cilvēkus. Viņš skatījās pa logu... Un tomēr vēlāk viņš bija mans jautrais, pozitīvais tēvs. Mani interesē, kā iespējams sevi saglabāt, ja esi pieredzējis ārprātīgu cilvēku ļaunumu. Es rakstu arī par to, ka tikai tagad esam sākuši aptvert, kas isti toreiz notika.

Visos laikos esmu apbrīnojusi pēckaŗa Vācijas bēgļu un gūstekņu nometnes, kad arī valdība neziņa, bet radošie cilvēki tolaik uzņēmās atbildību, lai sapurinātu bēglus, paceltu garu. Tagad liela daļa paši netiek galā... Tolaik, lai citiem palīdzētu, organizēja, piemēram, koncertus un teātra izrādes.

Viņi bija izauguši Ulmaņa laikos, kad bija ļoti liels uzsvars uz atbildību pret savu tautu – tu tiec savai tautai audzināts. Dzin-

taram Sodumam ir grāmata: “Savai valstij audzināts”. Mans tētis arī bija ulmaņlaika “produkts”, un viņiem tika ļoti dziļi iepotēts: tu stāvi par kopumu. Tie, kas izdzīvoja, arī kuŗavīri, stāvēja viens par otru. Kamēr kapitālisms to neveicina. Mēs iegūstam visādus labumus tirgus ekonomikas Latvijā, bet tā neveicina solidaritāti, tā veicina solidaritāti tikai savējo vidū, mēs visi esam sadalījušies grupās, iestājamies katrs par savu grupu, bet sabiedrība ir izšķīdināta. Atceros, kad viesojos Latvijā vēl padomju laikos, tad vēl šī vienotība pastāvēja, jo bija viens skaidrs ienaidnieks, pret kuŗu mēs visi stāvējām. Brīvībā tas viss mainījās, un saliedētību ir grūti iegūt. Pagājušajā vasarā mēs visi ārpus Latvijas gan bijām ļoti lepnī par Latviju, jo jūs mācējāt tikt galā ar vīrusu, kamēr citas valstis to nespēja. Latvijai ir priekšrocība – ja tiešām grib, tad latvieši spēj mobilizēties.

Kā jūs šo pandēmijas laiku izjūtat teātrī?

Šis ir milzīgs šoks mākslai un visvairāk teātrim, kur mēs tik ļoti paļāvāmies uz dzīvo kontaktu. Tiesa, ļoti daudz var izdarīt tiešsaistē. Toronto augstskolā man bija divas studentes, kuŗām bija jāiestudē izrādes. Viena meitene iestudēja Zoom platformā, viņa nekad fiziski nesatika aktierus, aktieŗi bija savās mājās, arī gaismas uzstādīja paši. Tas bija šedevrs! Ļoti labi izdevās. Otra studente daļu filmēja uz skatuves, daļa ainas notika brīvā dabā pie ezera. Vai tas ir teātris vai filma? Tas nav īsts teātris, jo vairs nav klātesamības, bet, veidojot tēlus un stāstus, mēs lietojam teātra zināšanas. Ja esi jauns mākslinieks, tad mēģini atrast arī jaunus veidus. Man ir žēl, ka Latvijā ir maz tiešsaistes teātra izraŗu, toties ir brīnišķīgi kon-

certi. Nesen klausījos Latvijas radiokoŗa koncertu, ko nekad nebūtu varējusi redzēt, ja tas nebūtu noticis tiešsaistē. Ja raida visā pasaulē, ir iespējama lielāka publika. Ir radušās arī pavisam neparastas izrādes – aktieru zvana skatītājiem vai arī skatītāji tiešsaistē raksta tekstus. Kopā ar jaunajiem režisoriem sapratām – katrs aktieris savā datorā ir kā kastīte, skatītājs viņus redz, tātad ir proscēnijs, katram var būt rekvizīti; var uzņākt uz skatuves un noiet. Ir jābūt radošam, tas nav kino, kaut arī var lietot kino paņēmienu. Man nav šaubu, ka tā ir māksla.

Ar latviešu brīžam tik sliktu pašapziņu mums vajadzētu vai ik dienu pieminēt visus tos, kuŗi ir bijuši stipri cilvēki. Kā Emīliju Benjamiņu.

Jā, mums ir ļoti dziļi iemācīts, ka esam tādi nabadziņi, un arī mūsu literatūrā, piemēram, “Atraitnes dēla” un “Kaujā pie Knipskas” ir tādi sāpīgi motīvi un vārgi tēli, arī padomju laiki neļāva godāt ļoti spēcīgas personības. Spēcīgi tēli – cilvēki, kas iet pret straumi, saka to, ko citi negrib dzirdēt vai kā nav pieņemts, – dumpinieki ir ļoti svarīgi attīstībai, bet mēs tos nepieņemam, drīzāk atstumjam. Latvieši ir ļoti izturīgi, un mēs esam visur. Pagājušajā rudenī, strādājot pie seriāla par Emīliju un Antonu Benjamiņiem, bija ļoti interesanti iedziļināties Emīlijas un Antona stāstā, viņi bija vienreizējas personības. Antons bija daudz paveicis latviešu žurnālistikas un literatūras labā. Emīlija ir ļoti, ļoti interesants tēls. Mēs slikti zinām sieviešu vēsturi, latviešu sieviešu vēsturi, to, kā viņas varēja savienot savas intelektuālās spējas ar mīlestību, ar modi, ar savu vēlmi radīt ģimeni. Caur Emīliju viss šis stāsts iet – kā viena sieviete mēģina atrast pareizo dzīvesveidu. Viņa bija visprogresīvākā, mūsdienīga, ļoti stilīga.

Ja pandēmijas laikā mums būtu iespēja sakārtot pasauli, ar ko jūs ieteiktu sākt?

Manuprāt, pandēmija mūs sagatavo pavisam lielai krīzei, kuŗa jau ir sākusies, – tā ir klimata krīze. Kanadā jaunieši bieži saka, ka dzīvei nav jēgas, jo pasaule beigsies. Un tā nav histērija, tas ir fakts. Deg Austrālija (šobrīd ap Sidneju ir lieli plūdi) un Kalifornija, nāk lieli cunami viļņi, izkūst Antarktīda, mēs pat nezīnām, ko tas viss nozīmē. Ne daži indivīdi, ne viena pati valsts nevar tikt galā, tas ir jādara visiem kopā. Pandēmijas lielais ieguvums ir tas, ka tik ātri tika radītas vakcīnas, tas ir neticami. To varēja, jo kopā strādāja daudz gudru cilvēku. Vienmēr jau būs arī tādi, kas burkšķēs un neticēs. Par klimata krīzi mēs nevaram lemt nākotnē, tā jau ir pašlaik. Varbūt pandēmija var uzlabot mūsu spējas saliedēties un strādāt kopīgi, izdomāt, kā atrisināt pasaules nākotni.

Cēsis aicina Latvijas diasporu pieteikt savas idejas un projektus

Cēsu pilsētas galva Jānis Rozenbergs par Cēsīm un iespēju pilsētai kļūt par 2027. gada Eiropas kultūras galvaspilsētu intervijā Sallijai Benfeldei

Cēsis ir viena no pilsētām, par kuŗu mēdz teikt – Latvijas kultūras galvaspilsēta. Koncertzāle un koncerti, teātra izrādes, izstādes, pilsētas svētki trīs dienu garumā, mūzejs un tā izstādes, ekspozīcija “Sirdsapziņas Ugunsgrāvis” un ar to saistītie projekti, arī daudz citu pasākumu un, protams, skaista daba un vide. Pandēmija ir apturējusi daudz ko no tā visa, bet plāni un projekti top joprojām.

Eiropas kultūras galvaspilsētas nosaukums 2027. gadā tiks piešķirts vienai Latvijas un vienai Portugāles pilsētai. Šāda iespēja kādai no Latvijas pilsētām būs jau otro reizi, un otro reizi šo nosaukumu vēlas iegūt arī Cēsis. Šobrīd jau deviņas Latvijas pilsētas ir nolēmušas pretendēt uz šo nosaukumu, un pieteikums jāiesniedz līdz šī gada 4. jūnijam.

Kā zināms, 2014. gadā par Eiropas kultūras galvaspilsētu kļuva Rīga un kā satelītpilsēta bija Sigulda.

Eiropas kultūras galvaspilsēta ir pilsēta, kuŗai uz vienu noteiktu gadu Eiropas Savienībā tiek dota iespēja uzlabot savu kultūras dzīvi un starptautisko tēlu. Iniciatīva tika izstrādāta 1985. gadā, un līdz šim tā ir piešķirta vairāk nekā 50 pilsētām visā Eiropas Savienībā. Tā ir viena no zināmākajām Eiropas iniciatīvām, kuŗai ir divi mērķi – aizsargāt un veicināt kultūru daudzveidību Eiropā un uzsvērt to kopīgās iezīmes, vairojot iedzīvotāju piederības apziņu kopējai kultūras telpai, kā arī veicināt kultūras ieguldījumu pilsētu ilgtermiņa attīstībā saskaņā ar to attiecīgajām stratēģijām un prioritātēm.

Kāpēc Cēsis atkal ir nolēmušas cīnīties par šo titulu?

Apmēram pirms pusotra gada sākās diskusija par šo jautājumu, runājām, vai mums to vajag, ko tas mums dod, ko īsti tas nozīmē – cīnīties un iegūt šo titulu, līdz diskusijas beigās viens no kolēģiem pajautāja: “Vai Cēsis var nepieteikties?” Atbilde bija pavisam vienkārša – tas būtu pavisam jocīgi, ja Cēsis, pilsēta, kuŗa daudz ieguldījusi arī dažādos kultūras projektos un kuŗa nereti Latvijā tiek dēvēta par kultūras galvaspilsētu, it īpaši vasarā, tagad nepieteiksies. Mēs nevaram nekandidēt!

Ko Cēsis var piedāvāt kā Eiropas kultūras galvaspilsēta? Varētu pat teikt – ar kādu piedāvājumu Cēsis var konkurēt ar citām pilsētām? Piemēram, Kuldiģa ir skaista un interesanta, Sigulda, Liepāja ir savas tra-

dicijas – un to varētu teikt par visām pilsētām, kuŗas nolēmušas pretendēt.

Ieguvēji būs visi – gan tā pilsēta, kuŗa iegūs šo titulu, gan arī pārējās, kuŗas neiegūs. Katrā ziņā tiks mobilizēti cilvēki, idejas, projekti. Mēs to redzam arī kā attīstības projektu nākamajiem 7 – 10 gadiem. Mums ir vadlīnijas, kuŗas ir svarīgas ne tikai Cēsīm, bet arī Eiropai un pasaulei – ir četri pilāri, uz kuŗiem balstīsies mūsu pieteikums: demokrātija, vide, veselība un izglītība.

Demokrātija ir apdraudēta vai ierobežota šur un tur Eiropā. Varētu arī teikt – tas nozīmē, ka projekti nav iecerēti tikai vienai cilvēku grupai, vienai tautībai, bet visiem interesentiem, visiem, kam tas nepieciešams. Mums ir sarunu festivāls “Lampa”, tā ir gan demokrātijas, gan izglītības stunda. Tas arī nozīmē, ka mums ir droša un līdzsvarota vide. Savukārt vide ir ne tikai skaista daba, ainava, sakopta apkārtnē jeb dabas kvalitāte, bet tā ir arī, piemēram, veselīga pārtika. Saisītībā ar veselību mums ir plāni un ieceres, bet, runājot par izglītību, domājam par mūžizglītību, kuŗa kļūst visā Latvijā. Vide un veselība ir savstarpēji saistītas, tāpat arī kultūra, kultūrvēsturiskais mantojums. Šis vadlīnijas jeb pilāri nav atrajami viens no otra. Mums ir idejas, plāni top, bet par konkrētiem projektiem šobrīd gan vēl nevaru pastāstīt arī tie vēl top.

Protams, pilsētas viesus interesē daba, ainava, koncerti, izstādes, svētki un dažādas performances. Kā tūristus var piesaistīt veselības aprūpe vai mūžizglītība?

Eiropas kultūras galvaspilsēta nav tikai devums tūristiem, nav tikai iepazīstināšana ar mūsu kultūru un tradīcijām un to popularizēšana. Tam visam ir divas

puses, ja tā var teikt, un ieguvēja ir ne tikai Eiropa, bet arī pilsēta. Tas ir kā starts projektiem, kas pēc tam turpināsies arī tad, ja konkrētā pilsēta neiegūs šo statusu. Pretendēšana uz kultūras galvaspilsētas statusu nozīmē dot tādu kā attīstības grūdienu. Citiem vārdiem sakot, ieguvējas vienmēr ir divas puses – Eiropa, pilsētas viesi un pašu cilvēki. Turklāt arī veselības tematiku var apspēlēt uzvedumos, akcijās, performansēs. Kultūras galvaspilsētas statuss vai arī cīņa par to būs ar paliekošu ietekmi. Cēsis būs ieguvējas jebkuŗā gadījumā.

Kur meklēsiet finansējumu?

Šajā gadījumā mums ir tiesības piesaistīt arī privātpersonu, fondu vai citu juridisku personu līdzekļus, arī ziedojumus. Piemēram, pašvaldība kādam projektam piešķir zināmu finansējumu, bet atlikušo daļu var segt kāda fiziska vai juridiska persona. Tāpat arī plānojam nākamajos piecos gados no pašvaldības budžeta šim mērķim novirzīt zināmu tā budžeta daļu. Arī valsts piedalīsies ar finansējumu. Eiropas kultūras galvaspilsētas konkursa žūrijas komisija lems arī par to, ko tas dos konkrētajai vietai. Uzvarēs tā pilsēta, kuŗai būs ne tikai interesants un daudzveidīgs piedāvājums Eiropai, bet arī pašai pilsētai, kuŗa kļūs par šo galvaspilsētu.

Un pats galvenais, ko vēlos pateikt visiem jūsu laikraksta lasītājiem, – piedalieties ar savām idejām projektiem, ieteikumiem, kā padarīt Cēsis skaistākas, cilvēkiem labākas un galu galā arī, lai palīdzētu iegūt Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu un jebkuŗā gadījumā vecinātu pilsētas attīstību!

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Vidzemes koncertzāle Cēsīs

Senās Vendenas atbalsis

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Melodiju brīnumdaris Arvīds Žilinskis

Pie viņa mācījās arī Tālivaldis Ķeniņš...

(Turpināts no Nr. 12)

Opera tika uzvesta tikai Raiņa jubilejas, 1965. gadā, pēc tam, kad Vladimīru Kaupužu operetātra direktora krēslā nomainīja Valdis Rūja. Viņš izkārtojis, ka Žilinska darbs tiek sūtīts uz Maskavu no jauna instrumentēt. Patiesībā Žilinska orķestrējums vien dažviet papildināts, piemēram, ar sitamajiem instrumentiem, jaunā varianta autors Pogrebovs komponistam vēstulē rakstīja: "Jūs pēc dabas esat labs cilvēks, bet es partitūru papildināju, pieliecot klāt vairāk niknuma, kuŗa vietām pietrūka, citādi viss skanēja teicami." Pirmizrādi noskatījās viss valdības "zieds", liela veiksmē bija Antiņa lomas atveidotājs Jānis Zābers, un turpmāk daudz gadu garumā operas *Zelta zirgs* izrāžu biļetes bija pārdotas no pirmās līdz pēdējai. Vēlāk opernamam krietnus ienākumus nodrošināja arī Žilinska baleti *Spridītis* (1968) un *Lolitas brīnumputns* (1979), kā arī opera *Pūt, vējiņi* (1977), kamēr opera *Maija un Pajja* 80. gados palika guļam rokrakstā.

Neviens cits kā Žilinskis tik daudz uzmanības nav veltījis jaunās paaudzes mūzikālajai izglītošanai – bērniem veltītas apmēram 300 dziesmu, jauki klavierdarbi, tautasdziesmu apdare – salīdzinoši vienkārši skaņdarbi, kamēr savu pie profesora Vītola slīpēto komponista tehniku mūziķis demonstrēja koncertā mežragam ar orķestri, svītā obojai un citos sacerējumos.

Labi veicās arī Žilinska sacerējumiem Operetes teātri – dziesmuspēlei *Seši mazi bundzinieki* sekoja mūzikālā komēdija *Dzintarkrasta puīši*, piedzīvojot vairāk nekā 250 izrādes. Iet tautā, būt ar tautu, rakstīt tautai – tāda bija viņa devīze, un, protams, ar cilvēku no skatuves jārūnā viņam saprotamā, tuvā valodā. Un klausītāju, viņu dāvāto ziedu un aplausu netrūka Žilinska koncertos līdz pat 80. gadiem, par tradīciju bija kļuvuši komponista autorkoncerti opereteātri, un pēdējais no tiem notika 1987. gadā. Diemžēl jau tad mūzikas mode bija tik ļoti mainījusies, ka sajūsma par skaņraža sirsniņajām melodijām ātri vien izplēnēja – arī lauku ļaudis apmeklēja diskotēkas, skaļus rok koncertus, vēlāk ziņģu festivālus. Tie laiki, kad klausītāji bija gatavi pulcēties kaut šķūni, lai gremdētos Bēthovena un Dārziņa melodiju burvībā, zuduši uz neatgriešanos. Un 30. gados klausītāju iemīlotais, elegantais pianists frakā, ar romantisku matu cirtu uz pieres bija uz neatgriešanos pārvērties sirmā tētiņā, kuŗš komponēja līdz pat pēdējai dzīves dienai 1993. gada 31. oktobrī.

Pēdējā dziesma neilgi pirms nāves tapusi ar trimdas dzejnieka Patvaldnieka vārdiem. Viņa sieva bija komponista novadniece, emigrējuši uz Ameriku un uzaicināja pie sevis ciemos Valtu Žilinski, kuŗš šo piedāvājumu labprāt izmantoja. Vairākas no līdzī vestajām tēva dziesmām kasetē iedziedāja tenors Pēteris

Ar Solveigu Raju un Jāni Sproģi

Lielzuika – Valts saskaitījis, ka tētis sacerējis apmēram 400 dziesmu, vairāk nekā 300 no tām sakārtotas katalogā kopā ar notīm. Diemžēl neatkarības gados Žilinska mūzika Latvijā skanējusi nepelnīti maz.

Kopš 50. gadu sākuma katru vasaru Arvīds Žilinskis pavadīja tēva mājās Arendzānos, kur mūzika "rakstījās" vislabāk. Kopā ar sievu, dēlu un plašo draugu pulku bija prieks baudīt gleznainās apkaimes jaukumus ar Ormaņkalnu un Saukas ezeru, kur bieži vien komponists gremdēja savu maksšķeri. Ezerā vidū bijis tikai vietējiem zināms akmeņkalns, kur labi ķērās asari, Arvīds tur noenkuroja laivu un vilka zivis citu aiz citas. Nereti pie komponista ciemojās ekskursanti, jo populāritātes ziņā 50. un 60. gados neviens skaņradis Latvijā nevarēja mēroties ar Žilinski.

Daudz komponista fotogrāfiju joprojām var apskatīt viņa tēva mājās, kur lielākā istaba iekārtota kā mūzejs. Tur redzams skaņ-

raža portrets pilnā augumā, viņa klavieres, daudz afišu, programmu, un, protams, attēli, kuŗos redzams komponists ar tuviņniekiem, kollēģiem, ar maksšķeri rokā vai, iedvesmojošu dabas ainavu vērojot.

Kad Valts Žilinskis ieguva autovadītāja tiesības, braucieni uz Sauku notika arvien biežāk. Ģimene devās arī ekskursijā uz Melnās jūras piekrasti, pa nakti gulēdami teltīs, dienā apmeklējami muzejus un ievērojamas vietas. "Tētis to uztvēra diezgan vienaldzīgi, bet mamma bija nemiera gars, viņai ļoti gribējās ceļot." Komponistam pietika ar ceļojumiem kaut vai uz tuvējo tirgu, jo Žilinskis bija ļoti pieticīgs cilvēks. Ļoti strādīgs, stundām varēja sēdēt, pārdomājot, vai labāk derētu tas, vai šis akords. Laukos cēlās jau piecos, bieži no rīta gāja maksšķerēt, pēc tam tūdaļ klāt pie klavierēm – komponēt. Ja bija stundas konservatorijā, pusdienot Arvīds vienmēr nāca mājās, saimnie-

košana, protams, bija tikai un vienīgi Mildas pārziņā.

Tāpat kā Arvīds saviem vecākiem bija vienīgais dēls, arī viņa un Mildas dēls Valts bija viens pats. Beidzis konservatoriju sava tēva klavierklasē, tāpat kā Arvīds kļuva par mūzikas augstskolas pedagogu. Valta sieva Dace ir viņa studiju biedrene, arī mūzikas pedagoģe, izaudzināti divi dēli – vecākais Gints Žilinskis ir labi pazīstams pianists, mūzicē rokenrola un bugivugi stilā, kaut patiesībā var nospēlēt itin visu, bet jaunākajam – Jānim – pieder neliels poligrāfijas uzņēmums. Ginta mazdēls Matīss turpina Žilinsku dzimtas mūzikālās gaitas, kā Rīgas Doma kora skolas audzēknis jau koncertē, ir izraudzījies vieglāku žanru par vecvectēva operām.

Savas 70. jubilejas gadā komponists iedibināja *Saukas skanošo dienu* tradīciju, rikodams saviem novadniekiem koncertus. No tās atlikusi tikai atceres diena jūnija pirmajā svētdienā Žilinsku mājā pie Saukas ezera, kuŗā uzstājas arī audzēkņi no komponista vārdā nosauktās Jēkabpils mūzikas skolas. Jau krietnu laiku tiek runāts par nepieciešamību Nacionālajā operas un baleta teātri no jauna iestudēt Žilinska lielisko operu *Zelta zirgs*, taču vadība vienmēr atrūnājusies ar tenoru trūkumu. Patiesību atklāja Valts Žilinskis – iepriekšējais operas vadītājs Zigmars Liepiņš teicis, ka nāksies mūziku rediģēt, mainīt aranžējumu, padarīt to modernāku, pēc kā Valts atteicies tēva darbu koriģēt. Šogad apritēs 55 gadi, kopš Baltajā namā Jāņa Zābera atveidotais Antiņš Stikla kalna modināja Saulcerīti, dziedot Žilinska melodijā Raiņa vārdus "zili stikli, zaļi ledi..."

Milda un Arvīds Žilinski 1984. gada Jāņos

Dzimtās mājas Lejas Arendzāni

Mg. hist. AINĀRS RADOVICIS

Jau vairākus gadus muižas Latvijā ir kļuvis par modes lietu. Cilvēki tās apceļo, piedalās Latvijas Piļu un muižu asociācijas organizētās akcijās "Apceļosim Latvijas pils un muižas", lasa visas grāmatas par pilīm un aktīvi seko līdzi visiem jaunumiem facebook draugu kopā.

Atcerēsimies, kā vēstures gaitā, ne bez mūsu senču sviedriem, radās šīs celtnes – sākot ar neliešām, zemnieku mājai līdzīgām 16. gadsimtā līdz grandiozām, slavenu arhitektu radītām pilīm. 1817. gadā Kurzemē, 1819. gadā Vidzemē un 1861. gadā Latgalē zemniekiem izsludināja brīvprātīgu un ļāva izpirkt savas mājas ar zemi. Tā kā naudas gandrīz nevienam nebija, izpirkšana notika ar klaušām. Ārkārtīgi smagām, jo vecie saimnieki to gribēja izdarīt pēc iespējas ātrāk, lai viņu bērni jau kā brīvi cilvēki varētu saimniekot uz savas zemes. Klaušas aizliedza tikai 1868. gadā, tālāk izpirkšana notika par naudu. Toties muižnieki ieguva līdzekļus jaunu, modernu un dārgu kungu namu celtniecībai, apguva jaunus uzņēmējdarbības veidus, varēja sūtīt jauno paaudzi studēt uz ārzemēm.

Tomēr vāciešiem raksturīgā augstprātība, tradicionālā nacionālā norobežošanās un darbošanās Baltijas pašpārvaldes organizācijās joprojām uzturēja nepārejamu plaisu attiecībās ar latviešiem. Bet latvieši pamazām pieņēma labklājību un ap 1905. gadu vairs bijīgi neraudzījās uz

Liedīķu muiža Ēdoles pagastā pirms sabrukšanas 1987. gadā. Jaunajā V. Mašnovska grāmatā "Latvijas muižas" nav iekļauta // Foto: A. Radovics

muižniekiem, bet tieši otrādi – ar naidu un dūsmām atcerējās smagos klaušu laikus. Redzot viņu sadarbību ar policiju un vēlāk arī ar krievu armiju un soda ekspedīciju, pacietības mērs bija pilns. Rezultātā dega muižas. Nedomājot par to, ka tur sadeg ne tikai kultūras vērtības, bet celtnes nākotnē varētu nodarēt pašiem iedzīvotājiem.

Nākošais posta laiks pienāca ar Pirmo pasaules karu. Zemniekiem joprojām turpinājās smagie maksājumi: 1/3 Kurzemē un 2/3 Vidzemē iepirkto māju vēl nebija izmaksātas, jo to cenas

bija noteiktas pārāk augstas. Kad Daugava kļuva par frontes robežu, tika iznīcinātas gandrīz visas muižas, kas atradās Daugavas kreisajā krastā. Arī sekojošais Latvijas atbrīvošanas karš nesa postu: bieži vien bez stratēģiskas nozīmes muižu ēkas iznīcināja artilērijas uguns.

Un tad pienāca 1920. gada agrārreforma. Cēlu mērķu vārdā veiktā muižnieku īpašuma likvidēšana, zemju sadalīšana jaunsaimniecībās un muižu centru ierādišana gan dzīvokļiem, gan sabiedriskām iestādēm bija pirmā pārbaude muižu kungu mā-

Lai gan neremontētas, tās tomēr sagaidīja atjaunoto valsti. Un tad viss lēnām sāka apgriezties ar kājām gaisā. Muižu centri ātri vien palika tukši, ēkas tika aplasītas, nesmādējot pat skārda jumtus. Trīsdesmit gadu laikā 95% muižu ēku tika pamestas un daļa burtiski pazuda no zemes virsas.

Tas viss nāk prātā, pārlapojot Vitolda Mašnovska "Latvijas muižu" trešo sējumu, kas iznāca pagājušā gada nogalē. Daudz, pārāk daudz drupu tautai, kuŗa sevi uzskata par kultūras nāciju. Un ne jau valdībai būtu jāglābj muižas; tās jāglābj mums pašiem. Atbalstot neprātīgos, kuriem izdevies pagriezt vēsturi uz otru pusi un atjaunot pilis, ierīkojot viesnīcas un viesu namus. Atbalstot pašvaldības, kuŗas ieguldījušas līdzekļus, lai ēkas izvietotu dažādas iestādes.

Diemžēl jaunajā sējumā informācija par piļu un kungu māju īpašniekiem sarāvusies līdz minimumam. Vēsturiskā informācija par īpašniekiem nesniedz tuvāk par 1920. gadu. Tālākais 100 gadu periods vairs nav aprakstīts, kaut gan tieši tas būtu pats interesantākais: gan groteskie okupantu kolchozu un sovhozu nosaukumi, gan skolas, pastī, izpildu komitejas, armijas daļas, dažādas pētniecības iestādes. Nav pat ne vārda par Mežotnes selekcijas un izmēģinājumu stacijas vadītājiem, kam nācās pat paciest partijas rājienu, lai turpinātu šīs fantastiski skaistās pils restaurāciju no iestādes budžeta līdzekļiem.

Kāpēc tā? Vai Latvijā ieviesta cenzūra? Varbūt pie vainas mūsu Personas datu aizsardzības likums? Aizliegums izpaust vārdu, uzvārdu un mājas adresi. Bet kāpēc tas attiecināts uz padomju laikiem un uzslavas vērtiem mūsdienu piļu un muižu atjaunošanas fanātiķiem, man nav saprotams. Presē taču ir tik daudz informācijas par viņiem, un viņu padarīto var tikai uzslavēt! Bet nē! Grāmata ir pārvērtusies par attēlu apkopojumu, bet ne izziņas avotu. Unikālu attēlu kopojumu, iemūžinot nozīmīgu Latvijas vēstures daļu mūsdienu krustcelēs. Jo neviens nezina, vai kādai no tām laimēsies atdzimt, vai būs lemts pārvērsties drupu kaudzē.

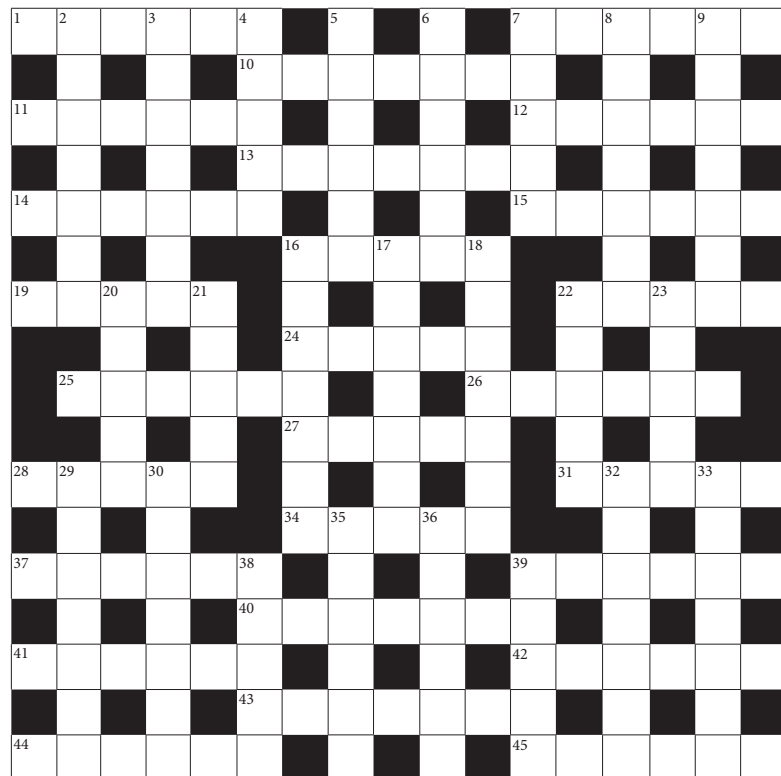
Vitolda Mašnovska grāmata "Latvijas muižas" 3. sējums

jām. Bieži bez rūpīgas izvērtēšanas kā besaimnieka īpašums muižnieku mākslas kolekcijas un dokumenti pazuda, bet pārējo inventāru izsolēs ieguva pagasta iedzīvotāji.

Nākošos posta laikus muižas pieredzēja jau pirmajos pēckaŗa padomju okupācijas gados, kad Latviju mērķtiecīgi sāka pārpludināt iebrāucēju masas. Gan t. s. "speciālisti", gan vienkārši strādnieki, gan armijnieki. Bieži vien, kā jau lielākās un stabilākās ēkas, muižu kungu mājas pārvērtā par kolchozu kantoriem, ambulancēm, pasta iestādēm, un, kā jau tas pieņemts padomju iekārtā, neviens īpaši nerūpējās par celtnēm.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 1. Vēlīga, atsaucīga. 7. Amerikas Kinoakadēmijas balva. 10. Ezers Kirgizstānā. 11. Suņu šķirne. 12. Šacha figūra. 13. Pilsēta Indijas dienvidos. 14. Akustiska signālierīce. 15. Virieša vārds (*jūlijā*). 16. Kapoku dzimtas koks. 19. Reģistrācijas apliecības. 22. Juridiska valsts iestāde. 24. Neļaut. 25. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 26. Pārklājs. 27. Valsts Okeānijā. 28. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 31. Saullēkts. 34. Norobežojoša būv-

konstrukcija. 37. Tonizējošs dzēriens. 39. Vācu fiziķis (1850-1918). 40. Apdzīvota vieta Alūksnes novadā. 41. Stārķu dzimtas putns (Āzijā, Āzijas dienvidaustrumos). 42. Zemes josla gar ūdenstilpi. 43. Šveicars formastērps. 44. Neliels priēzu mežs. 45. Upe mirušo pazemes valstībā sengrieķu mitoloģijā.

Stateniski. 2. Katoļu klosteris kopā ar tam piederošajiem īpašumiem. 3. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 4. I.

Indrānes romāns. 5. Latviešu rakstniece (1899-1972). 6. Stalts zirgs. 7. Kuģu piestātnes. 8. Spēlejošs torņa pulkstenis. 9. Krievijas estrādes mākslinieks (1911-1987). 16. Līdzsvars. 17. Jūrmalas pilsētas daļa. 18. Sabiedriskās domas noskaidrošana. 20. Ziedkopa. 21. Somu pirts. 22. Magnētiskās indukcijas mērvienība. 23. Franču gleznotājs (1780-1867). 29. Kazragi. 30. Daugavas pieteka. 32. Amazones satekupe. 33. Metalla naudas gabali. 35. Apdzīvota vieta Tukuma novadā. 36. Izvadorgani. 38. Abavas pieteka. 39. Akūta infekcijas slimība.

Krustvārdu mīklas (Nr.12) atrisinājums

Līmeniski. 1. Korektors. 6. Egle. 7. Kobe. 9. Dinastija. 10. Bits. 12. Šautras. 13. Otss. 18. Talka. 19. Sorģo. 21. "Toska". 22. Saskalas. 23. Karagana. 25. Agora. 26. Ideja. 27. Dripe. 28. Sist. 30. Lamatas. 33. Mali. 37. Riskantas. 38. Eive. 39. Inda. 40. Saskalots. **Stateniski.** 1. Keda. 2. Renda. 3. Kasators. 4. Olita. 5. Skat! 6. Elki. 8. Ezis. 10. Batiskafs. 11. Teleskops. 14. Tasmanija. 15. Skarabeji. 16. Kamanas. 17. Strazds. 19. Svāri. 20. Otava. 24. Negatava. 29. Irbe. 31. Ausis. 32. Astro. 34. Lima. 35. Ores. 36. Osis.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.liktenzarzs.lv

Pieteikšanās Eiropas diasporas skolu finansiālajam atbalstam 2021. gadā

Eiropas Latviešu apvienība (ELA) un **Latviešu valodas aģentūra (LVA)** izsludina konkursu Eiropas diasporas skolu finansiālajam atbalstam 2021. gadā. Financējumu piešķir LVA no Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde". Finansiālajam atbalstam aicinātas pieteikties latviešu diasporas skolas Eiropā ārpus Latvijas, tai skaitā Gruzijā, Turcijā, Baltkrievijā un Ukrainā.

Financējuma periods: 2021. gada 1. janvāris – 2021. gada 31. decembris.

Financējuma apjoms: 104 580 EUR, kas piešķirams vismaz 35 diasporas skolām.

Ar financējuma saņemšanas kritērijiem un attiecināmo izdevumu veidiem detālizēti var iepazīties konkursa nolikumā, kas publicēts ELA mājaslapas sadaļā www.ela.lv/lv/projekti un LVA mājaslapā www.valoda.lv. Pirms pieteikšanās lūdzam uzmanīgi iepazīties ar konkursa nolikumu!

Pieteikuma anketa aizpildāma un iesūtāma elektroniski līdz **2021. gada 7. aprīlim**.

Latvijas Universitāte kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju un Latviešu valodas aģentūru sāk pieteikuma pieņemšanu uz "Latviešu valodas un kultūras vasaras skolu 2021" diasporas jauniešiem

Sakarā ar esošo pandēmiju pasaulē, kas attiecīgi ierobežo ceļošanas iespējas, un nav paredzams, kāda situācija būs vasarā, tika nolemts, ka šogad vasaras skola tiks organizēta attālināti, izmantojot *MS Teams* platformu.

Dalībnieku vecums – no 17 līdz 35 gadiem.

Vasaras skola notiks no 2021. gada 14. līdz 27. jūlijam.

Vasaras skolas dalībniekiem mācības tiek nodrošinātas bez maksas grupās līdz 10 dalībniekiem.

Plānojam, ka būs trīs grupas: bez priekšzināšanām, ar minimālām un labām latviešu valodas zināšanām.

Piesakoties ir jāaizpilda pieteikuma veidlapa un jāuzraksta motivācijas vēstule.

Pieteikumus pieņemam līdz 2021. gada 1. jūnijam.

Šajās Latvijas Universitātes tīmekļvietnēs Jūs atradīsiet visu informāciju par "Latviešu valodas un kultūras vasaras skolu 2021" diasporas jauniešiem (datumus, programmu, pieteikuma veidlapu).

www.latvianlanguage.lu.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:**
- **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

Niagāras ūdenskritums Latvijas krāsās un latviešu mūzika Rotko kapelā Teksasā

(Turpināts no 2. lpp.)

Interesanta izglītība! Vai iegūtās zināšanas ir noderējušas?

Akadēmiu absolventi kļūst par šo organizāciju vēstnešiem, tas ir, veicina iedzīvotāju izpratni par to darbību, veido pozitīvu aģentūru tēlu. Manā darba vietā Hjūstonas Ārlietu padomē arī ir viesojušies šo organizāciju darbinieki ar lekcijām. Iedzīvotājiem ir liela interese tikties ar NAA un FIB aģentiem.

2018. gadā tu realizēji grandiozu projektu – Niagāras ūdenskrituma izgaismošanu Latvijas karoga krāsās valsts Simtgadei par godu. Latvieši visā pasaulē priecējās par iespaidīgajām un krāšņajām Niagāras ūdenskrituma fotografijām sarkanbalt-sarkanā krāsā. Kā radās šis projekts?

Ideja radās Goda konsulu saņēmtā Vašingtonā 2018. gada sākumā, kad kopā ar Latvijas vēstnieku Andri Teikmani spriedām, kā atzīmēt Latvijas Simtgadi ASV. Pateicoties manam darbam Ņujorkas štata Goda konsulatā, ienāca prātā doma izgaismot Niagāras ūdenskritumu, jo tas atrodas tieši Ņujorkas štatā. Man patīk domāt lielos apmēros, lai realizētu kaut ko savādāk, varbūt pat vairāk nekā var iecerēt. Sākumā šo ideju tikai klusu pateicu vēstniekam A. Teikmanim, viņš tā neticīgi paskatījās, bet uzreiz atbalstīja un apsoliya visu iespējamo palīdzību arī no vēstniecības.

Biju jau iepriekš redzējis, ka Niagāras ūdenskritums ir izgaismots, tātad to var izdarīt. Sazinājos ar ūdenskrituma apsaimniekotājiem, aizsūtīju mūsu pieteikumu, un tas tika apstiprināts. Sāku sadarboties arī ar Latvijas vēstniecību Kanadā un vēstnieku Kārli Eichenbaumu, un tā Niagāras ūdenskrituma izgaismošana kļuva par starptautisku projektu. Maijā, tieši Balto galdautu svētku dienā, ASV un Kanadas vēstniecības deva kopēju paziņojumu preseī un pirmo reizi informēja sabiedrību par Niagāras projektu. Sabiedrības atsauce un interese bija milzīga. Tomēr jāņem vērā, ka tas ir novembris, ārā ir auksts

4. maija Balto galdautu svētkos Hjūstonā, latviešu vidū

un tumšs, un es nemaz nebiju pārliecināta par apmeklētāju skaitu. Saprātu, ka sanākušajiem būs vajadzīga kāda vieta, telpa, kur pulcēties un vērot ūdenskritumu no augšas. Nebija viegli, bet beidzot Kanadas pusē atradu viesnīcu ar telpu augšējā stāvā, un to arī rezervēju. Interese par pasākumu arvien pieauga, un rudenī bija pieteikušies jau vairāki simti apmeklētāju. Finansiāli projektam bija vairāki atbalstītāji, arī ražotāji no Latvijas, bet lielāko izdevumu daļu sponsorēja Ņujorkas štata Goda konsuls Ahmeds Orens. Pamazām tapa arī vakara programma ar vēstnieku A. Teikmaņu un K. Eichenbaumu uzrunām, vakariņām, un latviešu roka grupas "Carnival Youth" mūziku, jo viņi tieši tajā laikā viesojās Kanadā.

Pasākumam bija pāri par 400 apmeklētāju, lai gan sākumā domāju, ka varbūt būšu viena pati pie ūdenskrituma tumšā novembra vakarā!

Ūdenskritums tika izgaismots trīs reizes – deviņos, desmitos un vienpadsmitos vakarā. Deviņos vērojām izgaismošanu no viesnīcas augšējā stāvā un, laimīgas sakrītības dēļ, Brazīlijas valsts tieši tajā vakarā piedalījās sacensībās ar īpašu ugunošanu pie ūdenskrituma. Zālē izslēdzām gaismas, "Carnival Youth" puīši spēlēja tik

emocionāli, ka asaras saskrēja acīs, parādījās izgaismotais ūdenskritums un fonā ugunošana! Tas bija neticami un fantastiski!

Desmitos, savukārt, ar adītiem latviešu dūraiņiem rokās, gājām ārā, lai izgaismošanu redzētu tuvāk, klātienē. Protams, tūlīt pie ūdenskrituma sākās arī dziedāšana, jo – kur latvieši, tur dziedāšana. Daudziem diasporas latviešiem šis izvērtās par lielāko notikumu Simtgadē. Izgaismošanu arī fotografējām un filmējām, un, kad Latvija modās 18. novembra rītā, Niagāras ūdenskrituma izgaismošana jau bija sociālajos tīklos un medijos.

Paveikti divi milzīgi projekti, kas guvuši starptautisku atbalsi. Vai jau tagad prātā ir jaunas domas un plāni?

Nākamajā gadā Latvija un ASV svin diplomātisko attiecību simtgadi. Latvijas vēstniecība domā, kā atzīmēt šo jubileju, un arī es jau sāku par to domāt. Līdz šim gan visa enerģija tika veltīta "Rothko in Jazz" koncerta rīkošanai. Man vēl nav pienācis tas brīdis, kad es jau konkrēti zinu, ko darīšu, bet jūtu, ka prāts sāk aizceļot līdz citām iespējām un meklējumiem. Pašlaik ir tāda fakta ievākšanas stadija, un gaidu, kad izkristalizēsies jauna ideja. Man jau kopš skolas laikiem vienmēr patīcis

kaut ko organizēt! Tas dod prieku, enerģiju, un, plānojot pasākumus, man rodas jauns spēks!

Tev ir milzīga pieredze, nesot un popularizējot Latvijas vārdu Amerikas sabiedrībā. Ko tu vēlētu Amerikas latviešu kopienai, ko tu rosinātu darīt?

Domāju, ka ir svarīgi, lai mēs neaizmirstam, no kurienes nākam, svarīgi būt lepniem par to. Amerika ir liela valsts, un daudz spēka paņem ikdienu. Mums ir darbs, mums ir ģimene, un arī man aug divi dēli – Edmunds un Vincents. Tomēr ir ļoti atrast laiku, dalīties ar savu pieredzi, lepoties un atzīmēt latviešu sasniegumus, stāstīt par Latviju un latviešiem – vai tas ir Rotko, vai tā ir mūzika un Lolita Ritmane, vai tā ir mūsu sportista Mārtiņa Liča uzvara pasaules stiprāko vīru sacensībās, vai arī kāds cits izcils latviešu veikums.

Liekas, ka Sandijai neviens projekts nav par lielu, neviena ideja nešķiet neiespējama! Par lielo darbu, nesot Latvijas tēlu pasaulē, Sandija Bajo ir apbalvota ar Latvijas Ārlietu ministrijas atzinības rakstu, kā arī ar Hjūstonas Universitātes Imigrācijas centra balvu "Beacon of Light" par ieguldījumu pilsētas attīstībā. Lai veicas arī turpmāk, ar interesi gaidīsim nākamās projektus!

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvāna *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi. Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

LATVIEŠI "MARTA TRAKUMA" SPĒLĒS

ASV basketbolā otrs populārākais turnīrs pēc NBA ir studentu čempionāts jeb NCAA izslēgšanas spēles. To dēvē par "marta trakumu", jo labāko vienību noskaidro, 64 komandām spēlējot izslēgšanas spēļu formātā.

Francis Lācis un Oral Roberts basketbolisti 2021. gada 9. martā // Foto: ORU MBB

22 gadus vecais un divus metrus garais Latvijas basketbolists Francis Lācis Oral Roberts universitātes komandā pārrakstīja NCAA marta trakuma vēsturi – viņa pārstāvētā komanda iekļuvis starp ASV 16 labākajām komandām, jeb, kā amerikāņiem to labpatik dēvēt, "saldajiem 16" (Sweet 16).

Francis Lācis jau 14 gadu vecumā tika pie vērtīgākā spēlētāja titula Eiropas jaunatnes basketbola ligas posmā Lietuvā, piedalījās NBA rīkotajā "Basketbols bez robežām" jauno talantu nometnē un nokļuva "VEF skolas" paspārnē.

Francis Lācis

"Lācis ir atlētisks jaunais spēlētājs, kuram ir dotības un parametri basketbola spēlēšanai. Francis mūsu redzeslokā bija jau iepriekš, viņš ir izveidojis par vienu no labākajiem spēlētājiem savā vecuma grupā," šo notikumu torēz komentēja "VEF skolas" direktors Gatis Jahovičs.

"Marta trakuma" spēlēs piedalās arī jauniešus.

Latvijas basketbolisti – "marta trakuma" spēļu dalībnieki – Anna Dreimane, Aleksa Gulbe, Francis Lācis, Māra Mote, Digna Strautmane.

Basketboliste Aleksa Gulbe guva 11 punktus un izcīnīja desmit atlēkušās bumbas, palīdzot Bluumingtonas universitātei NCAA izslēgšanas turnīrā sasniegt Elite Eight kātu, kurā tiksies ar Māras Motes pārstāvēto Arizonas universitāti, kas izlēdza no ciņas Annu Dreimani un Teksasas universitāti

AGATE RAŠMANE – UZ OLIMPISKAJĀM SPĒLĒM!

Latvijas Šaušanas federācija saņēmusi vēstuli no Starptautiskās Šaušanas sporta federācijas par to,

ka Latvijas sportiste Agate Rašmane (attēlā) izcīnījusi ceļazīmi uz Tokijas Olimpiskajām spēlēm, informēja federācija. Pasaules kausa posmā Indijā izcīnītie reitinga punkti ļāva Rašmanei pakāpties pasaules reitingā un izcīnīt ceļazīmi.

Latvijas Šaušanas federācijas prezidents Raimonds Bergmanis pēc Starptautiskās Šaušanas sporta federācijas vēstules saņemšanas puda gandarījumu par oficiālo apstiprinājumu tieši Latvijas Olimpiskās komitejas ģenerālās asamblejas dienā, kā arī Latvijas Šaušanas federācijas 95. jubilejas priekšvakarā.

RĪGAS 3x3 BASKETBOLA KOMANDA

Pasaules tūres pirmajā posmā Dohā, Katarā, iekļuva pusfinālā, kur ar 16:21 zaudēja Serbijas Novi Sad vienībai. Šajā turnīrā Agnis Čavars un Nauris Miezišs kļuva par pirmajiem Latvijas basketbolistiem, kas Pasaules tūrē pārkāpuši 100 spēļu sliekšni. Šajā līmenī viņi debiēja 2017. gadā un piedalījās visās komandas spēlēs. Edgaram Krūmiņam tagad ir 90 spēles, Kārlim Lasmanim – 86.

LATVIJAS FUTBOLISTI SĀK KVALIFIKĀCIJU

Sākušās Pasaules kausa (PK) izcīņas kvalifikācijas spēles. Latvijas vienību izloze iedalīja G grupā, kur vēl ir Nīderlande, Turcija, Norvēģija, Melnkalne un Gibraltārs. PK finālciņas notiks nākamgad Katarā.

Ja būtu vairāk spēka... Latvija – Melnkalne 1:2 (1:1). Pasaules ranga tabulā Melnkalnes futbolisti ir krietni augstāk par mūsējiem – 63. vietā, kamēr Latvija ir 136. pozīcijā. Spēles gaitā izpaudās viesu teritoriālais pārsvars, bet tas nebija nomācošs.

Jānis Ikaunieks (pa kreisi)

Glūži otrādi, pirmos vārtus guva Latvijas vienības uzbrukumā linijas spēlētājs Jānis Ikaunieks, apstiprinot komandas galvenā trenera Daiņa Kazakeviča pirms spēles teikto, ka mums melnkalnieši "ir pa zobam" un savā laukumā viņus vajadzētu uzvarēt. Prieki gan nebija ilgi. Nākamajā pretuzbrukumā Jovetičs pārspēja mūsu vārtu vīru Pāvelu Steinboru – 1:1. Jovetičs bija arī

uzvaras vārtu guvējs viesiem otrajā puslaikā ar neatvairāmu sitienu "cietokšņa" augšējā stūrī – 2:1.

Kopumā Latvijas izlase atstāja labu iespaidu. Rezultāts varēja būt citāds, ja būtu realizētas visas vārtu gūšanas iespējas. Priekšējā līnijā nebija redzams uzbrukuma līderis. Bet galvenais zaudējuma iemesls ir mūsu futbolistu nepietiekama fiziskā sagatavotība. Otrajā puslaikā bija jūtams spēlētāju nogurums. To pēcspēles komentāros atzina arī valstsvienības galvenais treneris Dainis Kazakevičs.

Mūsu grupā favorītu Nīderlandes un Turcijas sacensībā pārkāpi izrādījās turki – 4:2.

Johana Kruifa stadionā

Nīderlande – Latvija 2:0 (1:0). Turnīra spēļu kalendārs ir saņemts, nedēļas laikā mūsu vienībai nācās aizvadīt trīs smagas spēles. Pēc Melnkalnes komandas viesošanās Rīgā nācās doties uz slavenā Johana Kruifa dzimteni, kur viņa vārdā ir nosaukts stadions Amsterdamā.

Visas spēles garumā dominēja Nīderlandes izlasē vārtus guva Stīvens Berghuiss un Lūks de Jongss. Nīderlandes futbolisti Latvijas izlases vārtu rāmī sita deviņas reizes un divreiz norībināja vārtu pārliktni, kamēr Latvija atbildēja ar vienu sitienu pa taisnstūri. Laukuma saimnieki izpildīja 16 stūru sitienus, turpretī latviešiem daudz iespēju nebija.

Kopumā Latvijas futbolisti cienīgi nospēlēja pret pasaules līmeņa komandu. Izturēja milzīgo pretinieku spiedienu un paši izveidoja dažus vārtu momentus. Pēcspēles preses konferencē atklājās, ka laukuma saimnieki bija iecerējuši uzvarēt ar piecu sešu vārtu starpību, bet iznācis savādāk. Tādējādi netieši tika izteikta atzinība mūsu vienībai.

Turpinājumā Latvijas vienība 30. martā Ataturka olimpiskajā stadionā Stambulā spēlēja ar Turcijas komandu.

APSTIPRINĀTS LATVIJAS VĪRIEŠU BASKETBOLA IZLASES GALVENAIS TRENERIS

Latvijas Basketbola savienības (LBS) valde vīriešu izlases galvenā trenera amatā apstiprinājusi italiešu speciālistu Luku Banki.

55 gadus vecais Banki kļuvis par Latvijas vīriešu valstsvienības 14. galveno treneri kopš neatkarības atjaunošanas, amatā nomainot Robertu Štelmacheru.

Luka Banki strādājis vairākās Itālijas komandās, bet 2006. gadā viņš kā galvenā trenera Simones Pjanidžani asistents uzsāka darbu Sjeņas Montepaschi vienībā. Trenera asistenta amatā Sjeņas klubā viņš sešreiz triumfēja Itālijas čempionātā, kā arī divas reizes izcīnīja trešo vietu ULEB Eirolīgā. Savukārt pirms 2012./2013. gada sezo-

nas Banki no Pjanidžani pārņēma galvenā trenera pienākumus, vēlreiz triumfējot Itālijas līgā, bet Eirolīgā sasniedzot otro turnīra fazi.

RĪGĀ BŪS JAUNA HALLE BASKETBOLAM UN CITĀM SPORTA SPĒLĒM

18. martā Latvijas Republikas Ministru kabinets nolēma piešķirt 13,65 miljonus EUR Komandu sporta spēļu halles celtniecībai Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 99/99c.

Pēc Latvijas Basketbola savienības pasūtījuma jau izstrādāts projekts modernai sporta bazei ar trim basketbola laukumiem, palīgelpam fiziskās sagatavotības nodarbībām, kā arī dienesta viesnīcu treniņnometņu un turnīru dalībniekiem. Plānotie parametri ļauj zāli izmantot starptautiskām sacensībām basketbolā un citās sporta spēlēs. Transformējamās tribīnēs paredzētas vieta apmēram 3000 skatītājiem.

LATVIJA RĪKOS U-19 PASAULES KAUSA IZCĪŅU

Starptautiskās Basketbola federācijas (FIBA) izpildkomiteja apstiprinājusi, ka 2021. gada FIBA U-19 Pasaules kausa izcīņa notiks Latvijas pilsētās Rīgā un Daugavpilī. Sacensībās piedalīsies 16 valstu komandas, tās tiks rīkotas no 3. līdz 11. jūlijam trijās sporta bazēs – Arēnā Rīga, Olimpiskajā sporta centrā un Daugavpils Olimpiskajā centrā.

FIBA izplatītajā paziņojumā uzverts, ka Latvijas Basketbola savienībai ir izcila pieredze augstākā līmeņa sacensību organizēšanā, rīkojot FIBA EuroBasket 2015 un 2019. gada Eiropas sieviešu čempionāta spēles, jauno talantu nometni Basketball without borders, kā arī nodrošinot 2021. gada Eiropas sieviešu čempionāta kvalifikācijas turnīra sabraukumu spēles īpašu drošības pasākumu apstākļos.

MODERNĀ PIECĪŅA

Latvijas modernās piecīņas sportists Pāvels Švecovs Budapeštā uzvarēja Pasaules kausa posma sacensībās. Paukošanā Švecovs uzvarēja 24 no 35 dueļiem, kas deva 244 punktus un otro pozīciju aiz mājinieka Ahmeda Hameda, kurš arī bija svīnējis 24 uzvaras.

Peldēšanā Švecovs ieņēma septīto vietu un tika pie 313 punktiem, 200 metru distancī veicot minūtē un 58,94 sekundēs. Otro vietu Švecovs ieņēma arī jāšanā, kur ar 300 punktiem piekāpās vien gvatemalietim Čarlesam Fernandesam. Apvienotajā šaušanas un skriešanas disciplīnā, kas nav viņa stiprākā puse, Švecovs ierindojās 26. vietā, nopelnot 621 punktu, taču iepriekšējās disciplīnās iekrāto pārsvaru neatdeva. Švecovs sakrāja 1478 punktus, kas deva pirmo vietu. Otrās ar tikpat punktiem bija Hameds, bet trešais

ar 1464 punktiem finišēja vācietis Patriks Dogs. Ar šo panākumu Latvijas piecīņnieks uzlabos savas pozīcijas pasaules rangā, cīnoties par olimpisko ceļazīmi.

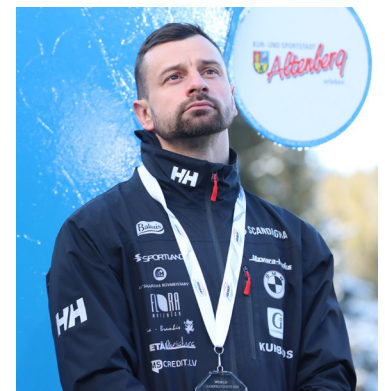
DAIĻSLIDOŠANA

Deniss Vasiljevs Zviedrijas galvaspilsētā Stokholmā pasaules čempionātā daiļslidošanā īsajā programmā ierindojās 14. vietā, kas viņam ļāvis nopelnīt olimpisko ceļazīmi un vietu izvēles programmas sacensībās.

Latvijas daiļslidotāja Angelika Kučvaļska pasaules čempionātā Stokholmā īsajā programmā ierindojās 33. vietā un izvēles programmai nekvalificējās. Angelika pagaidām netiek pie olimpiskās ceļazīmes. Īsajā programmā viņa ierindojās aiz 24 labākajām dalībniecēm, kas nodrošina tiesības piedalīties arī izvēles programmā. Īsajā programmā Kučvaļska tika pie 47,94 punktiem. Par tehniskajiem elementiem viņa saņēma 24,52 punktus, bet par programmas komponentēm – 23,42 punktus. Labāko rezultātu 37 dalībnieču vidū sasniegta Krievijas Daiļslidošanas federācijas (FFKKR) pārstāve Anna Ščerbakova, kas nopelnīja 81 punktu.

ATZINĪBA MARTINAM DUKURAM

Latvijas skeletonists Martins Dukurs tīmekļa vietnes sportspeidia.net vērtējumā atzīts par 73. izcilāko 2020. gada sportistu pasaulē.

Martins Dukurs

Dukurs šajā vērtējumā ir nopelnījis 61 489 punktus. Viņš par 11 punktiem atpaliek no basketbola spēlētāja Estevana Gaubekas, bet par 57 punktiem apsteidz franču motosportistu Tomā Šarēru. Pirmajā vietā atrodas Losandželosas Lakers zvaigzne Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) čempions Lebrons Džeimss, kas sakrājis 88 491 punktu.

TENISS

Latvijas tenisiste Anastasija Sevastova ASV uzvarēja Maiami turnīra astotdaļfinālā un iekļuva astoņu spēcīgāko dalībnieču vidū, liecina rīkotāju informācija. Sevastova nākamajā pasaules rangā apsteigs līdzšinējo Latvijas pirmo raketi Aļonu Ostapenko un sagaidāms, ka reitingā atgriezīsies TOP 50.

Sevastova cīņā par vietu ceturtdaļfinālā divos setos ar 6:1, 7:5 uzveica rīkotāju īpašo ielūgumu saņēmušo Chorvatijas tenisisti Anju Konjuhu. Nākamajā Sevastovas pretiniece būs ar piekto numuru izliktā Ukrainas tenisiste Elna Svitoļina.

P. Karlsons